

Strategia Sectorială de Turism 2021-2027
pentru
Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest
(Proiect)

CUPRINS

<i>Introducere</i>	4
1.CONTEXTUL SOCIAL, ECONOMIC ȘI GEOPOLITIC AL EVOLUȚIEI TURISMULUI REGIONAL ÎN PERIOADA 2021-2027	7
1.1. Fenomene și procese de risc turistic cu impact strategic	7
1.2. Criza actuală a domeniului turistic	9
1.3. Reziliența turismului la contextul perioadei 2021-2027	12
2. ANALIZA SWOT A TURISMULUI REGIUNII DE NORD-VEST	15
3. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE STRATEGIEI	18
3.1. Viziunea strategică	18
3.2. Obiectiv general și obiective specifice	21
3.3. Decalogul intervențiilor și amenajărilor prioritare ale etapei 2021-2027	28
4. STRATEGIA DE PROMOVARE A OFERTEI TURISTICE REGIONALE	31
5. MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI	36
6. SURSE DE FINANȚARE	37
7. REZULTATELE PROGNOZATE ÎN URMA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI	37
<i>Bibliografie</i>	39
Anexe (1-6)	40

Introducere

Strategia de față, dedicată intervalului 2021-2027, își propune să detalieze, să actualizeze și să adapteze noului context de evoluție a turismului pe plan intern și internațional (generat de pandemia de COVID-19, conflictul ruso-ucrainean și criza economică însoțitoare) coordonatele dezvoltării turismului în Regiunea Nord-Vest prefigurate în studiul privind *„Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale Regiunii de Nord-Vest”* elaborat de Universitatea Babeș-Bolyai cu aportul subcontractant al Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, Colectivul de Geografie. Ca urmare, rezoluțiile sale se vor baza, în mare parte, pe informațiile conținute în contractul menționat, la care beneficiarul, Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, ne-a acordat deplin acces.

Întregul ciclu strategic de scurtă durată al evoluției turismului în Regiunea Nord-Vest (2021-2027), se suprapune temporal, înainte de orice, unor condiționări induse de pandemia de COVID-19 cu efectele sale de durată. Declanșată la nivel mondial la începutul anului 2020, criza sanitară menționată a determinat, prin restricțiile sale progresive până la stadiul de lockdown total, un recul drastic al activităților turistice, o veritabilă „paralizie” a întregului domeniu, fapt sesizat în *Raportul referitor la elaborarea unei strategii a UE pentru turismul sustenabil*¹ al Comisiei de transport și turism a Parlamentului european (2020).

Asociate factorului restrictiv pandemic sus-menționat sunt consecințele negative din plan economic și social care afectează comunitățile umane, respectiv bazinul de recrutare demografică a cererii turistice, ceea ce a condus la restrângerea drastică a numărului de participanți (cu peste 70 %, la nivel mondial, în primul an al pandemiei).

¹ Sursa: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0033_RO.html

Nu în ultimul rând, cu efecte defavorabile la nivel continental european, dar și la nivel regional, se înscrie recentul conflict militar ruso-ucrainean, ale cărui multiple consecințe se vor resimți o perioadă îndelungată de timp datorită afectării grave a cumulului de factori ce stau la baza apariției și afirmării fenomenului turistic în această parte a Europei.

Ca urmare, sarcinile imediate ale oricărei strategii focalizată pe termen scurt (2021-2027) trebuie să vizeze cu prioritate absolută măsurile și soluțiile ieșirii din criză, reziliența turismului la noile realități economice, sociale și geostrategice. Majoritatea absolută a experților și organismelor implicate în gestiunea fenomenului turistic actual se pun de acord în a susține nevoia unui „nou turism”, adaptat noului context internațional dar și posibilităților și opțiunilor fiecărei familii sau ale fiecărui individ de a practica oricare dintre tipurile recunoscute de turism: recreativ (de agrement), curativ (de refacere fizico-psihică) sau cultural, precum și formele specifice fiecărui tip în parte.

Astfel, viziunea orientativă ce guvernează elaborarea unei strategii are următoarele coordonate, rezultate din îmbinarea lucrativă, rezilientă, a elementelor structurale viabile ale „vechiului” turism, anterior pandemiei, cu cele reclamate de „noul” turism. Cu titlu enunțiativ, urmând ca ilustrarea lor detaliată să apară în cuprinsul documentației, aceste coordonate sunt:

- Turismul ca *vector al dezvoltării integrate* a teritoriului, „materia sa primă”
 - obiectivul atractiv – aparținând adesea, structural și funcțional, altor domenii de activitate. Afirmarea sa contribuie în mod nemijlocit și la sustenabilitatea altor activități specifice agriculturii, industriei, producției manufacturiere și artizanale, comerțului și serviciilor;
 - *Componenta orizontală* a turismului, reflectată în premisele sale favorabile de afirmare extensivă și intensivă, de diversificare continuă a subramurilor și individualizare a unor forme de turism de nișă în funcție de apariția unor schimbări și reorientări ale opțiunilor cererii;

- *Caracterul transversal al activităților turistice*, cu implicarea eficientă, polivalentă a unor domenii precum agricultura, transporturile, cultura, planificarea și dezvoltarea regională, forța de muncă, protecția și conservarea mediului etc.;
- *Pecetea ecologică* înmagazinată în însăși rațiunea de a fi și a se dezvolta a turismului ca ramură a vieții economice și sociale actuale;
- *Adaptarea rapidă la noile realități*, la toate nivelurile scalare, de la local și regional la național și internațional;
- *Mutații sensibile la nivelul cererii turistice*, cauzate de constrângerile de natură economică, socială, psihologică și geopolitică existente;
- *Reorientarea spre natură* a activităților turistice ca reflex al nevoii de intimitate, de refuz a artificializării mediului și ambientului, dar și de asigurare a sustenabilității și durabilității actului turistic etc.;

Turismul post-pandemic, în proces de redimensionare și restructurare funcțională, având ca fundament elementele de perenitate fortificate de-a lungul întregii istorii a domeniului, relevă preocupări acute de adaptare la un nou context, analizat în primul capitol al documentației de față, ale cărui restrictivități organice pot fi atenuate sau înlăturate prin adaptare riguroasă și inspirată, dar mai ales prin apariția unor noi forme de turism, a unor noi modalități de practicare a activității turistice.

Totodată, în etapa de dezvoltare a turismului regional pe termen scurt (2021-2027) nu trebuie să se omită, ci dimpotrivă, să se scoată în prim plan, preocupările vizionare de medie și lungă durată și să se îndeplinească alinierea la cerințele și condiționările de ordin formal prin elaborarea documentațiilor (studii de fezabilitate, proiecte de amenajare) pentru obiectivele cu impact strategic major, menite a focaliza și amplifica la parametri maximi de competitivitate fluxurile de turiști preconizate.

CAP. 1. CONTEXTUL SOCIAL, ECONOMIC ȘI GEOPOLITIC AL EVOLUȚIEI TURISMULUI REGIONAL ÎN PERIOADA 2021-2027

Strategia de dezvoltare a turismului pentru Regiunea de Nord-Vest aferentă intervalului de planificare de scurtă durată, 2021-2027, are drept suport fundamental bogăția, diversitatea și atractivitatea remarcabilă a elementelor de patrimoniu natural și antropic al celor șase județe constituate: Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj. Aceasta are menirea de a creiona coordonatele majore ale dinamicii fenomenului turistic astfel încât acesta să se impună, prin competitivitatea sa, nu numai în plan regional sau național, ci și la nivel internațional într-o manieră durabilă, sustenabilă. Demersul în cauză nu poate face însă abstracție de impactul unor factori restrictivi endogeni și exogeni în raport cu acțiunea cărora turismul trebuie să releve o reziliență specifică. Astfel de fenomene și procese de risc turistic cu impact strategic sunt: pandemia de COVID-19, conflictul ruso-ucrainean, dificultățile din sectorul energetic și alimentar în continuă accentuare etc. Acțiunea lor conjugată a generat o criză majoră a domeniului turistic în ansamblul său, ce reclamă, pentru a fi atenuată și înlăturată, soluții și măsuri strategice adecvate contextului dat, creionat succint în cele ce urmează.

1.1. Fenomene și procese de risc turistic cu impact strategic

1.1.1. Efectele pandemiei de COVID-19

Pandemia de COVID-19, extinsă la nivel global la începutul anului 2020 și manifestată prin cinci valuri succesive a avut și are asupra turismului consecințe de ordin major, printre care menționăm:

- *Restrângerea drastică a activităților din toate domeniile, fiecare țară stabilind perioade de lockdown parțial sau total variabile ca durată. Foarte intens afectat a fost și este domeniul turistic, practicarea sa nefiind catalogată ca o „nevoie esențială” pentru care reglementările aferente stărilor de urgență sau alertă permiteau o minimă mobilitate a populației;*

- *Reducerea semnificativă a veniturilor* multor categorii sociale cauzată de sistarea sau restrângerea activităților, îndeosebi a celor din domeniile comerțului și serviciilor. Ca urmare, fracțiunea financiară alocată de fiecare familie agrementului, curei sau culturalizării – triada de motivații ce stă la temelia fenomenului turistic – s-a redus simțitor (în numeroase cazuri în totalitate);

- *Afectarea gravă a percepției asupra siguranței* practicării actului turistic, până la identificarea acestuia cu o amenințare majoră pentru starea de sănătate și viața persoanelor. Creșterea cu 40 % a ratei de anulare a rezervărilor pentru călătoriile cu avionul în anul 2021 este un indicator relevant pentru disfuncțiile cauzate de pandemie în domeniul transporturilor, inclusiv al celor în scop turistic.

- *Apariția unui deficit de forță de muncă* în turism datorită migrării personalului spre activități mai sigure (și posibil mai consistent remunerate), a deprofesionalizării prin lipsa de activitate etc.

- *Creșterea stressului psihic* în perioada călătoriei și sejurului datorită controalelor și testărilor epidemiologice, a distanțării fizice, a duratei mai mari a verificării documentelor de călătorie etc.

- *„Autohtonizarea” turismului* în contextul valurilor succesive ale pandemiei (vizând nemijlocit starea de sănătate a populației) și a măsurilor restrictive asociate, luate de autorități în manieră imprevizibilă, adesea presupunând înmulțirea barierelor formale (solicitarea de documente suplimentare și/sau testări medicale, impunerea de perioade de carantină etc.) consumatoare de resurse financiare, timp și energie. Acești factori au avut ca efect imediat atât reducerea drastică a circulației turistice, cât și restrângerea ariei sale spațiale de manifestare. A scăzut simțitor intensitatea fluxurilor turistice internaționale și, corelat cu aceasta, a ponderii străinilor în totalul statistic al domeniului. Astfel, în România, numărul turiștilor din alte țări a scăzut de la 2,7 milioane persoane în anul 2019 la numai 441.000 vizitatori în anul 2020, iar ponderea lor în numărul total de turiști de la 20 % în primul an, la circa 7 % în cel de-al doilea (când se atinge procentul record de circa 93 % turiști interni). Fenomenul de autohtonizare a turismului este amplificat și de efectele crizei economice, de reducere a veniturilor multor

categorii sociale, ceea ce a orientat opțiunea acestora spre turismul de scurtă durată și distanță practicat în interiorul frontierelor naționale.

1.1.2. Impactul negativ al conflictului ruso-ucrainean

La data de 24 februarie 2022 a început conflictul armat de amploare pe teritoriul Ucrainei, țară cu care România are o graniță comună de 649.4 km (cu un sector important desfășurat la nivelul Regiunii de Nord-Vest - 185 km graniță terestră și 65 km graniță fluvială pe Tisa). Consecințele economice ale acestui conflict ruso-ucrainean (aflat actualmente în plină desfășurare) se resimt la scară globală și se concretizează în bulversarea prețurilor la energie, la materii prime minerale, la anumite produse agricole pe care cele două țări le exportau pe piețele mondiale de profil. De aici rezultă un lung șir de neajunsuri în ceea ce privește costurile vieții populației și alocarea pentru activitățile recreative a unei fracțiuni din ce în ce mai modeste din veniturile gospodăriilor.

Efectele asupra turismului sunt notabile, afectând o piață intens emițătoare de fluxuri de turiști, blocând exploatarea infrastructurii proprii de profil, dar, mai ales, inducând la nivelul bazinului de recrutare a cererii turistice interne și a celei din țările învecinate sentimentul de nesiguranță a călătoriei, de imprevizibilitate, ceea ce inhibă apetența acestora pentru sejururi de tip turistic.

Consecințele conflictului și eforturile de refacere economică și infrastructurală a Ucrainei se preconizează a fi de lungă durată, fapt de care viziunile de dezvoltare a turismului în regiunile învecinate, inclusiv în Regiunea de Nord-Vest trebuie să țină seama, fie și numai prin prisma schimburilor bilaterale de turiști și a exploatării bazelor turistice din proximitatea fâșiei transfrontaliere.

1.2. Criza actuală a domeniului turistic

Disfuncțiile înregistrate de activitățile economice și sociale în perioada pandemiei, reducerea concomitentă a veniturilor populației, creșterea prețurilor și a inflației ca urmare a crizei energetice și alimentare, efectele negative asupra economiei mondiale ale conflictului ruso-ucrainean au format un conglomerat de factori a căror acțiune negativă se răsfrânge asupra

populației, a activităților turistice pe care aceasta le practică și, implicit, asupra întregului domeniu turistic.

Comparând interfața temporală 2019/2020 (ultimul an dinaintea pandemiei și primul an al manifestării acesteia) analiștii avizați ai fenomenului turistic se pun de acord în a constata reducerea dramatică a activităților din domeniu, catalogând anul 2020 ca „cel mai catastrofal” din istoria recentă a turismului organizat. Este cât se poate de evidentă starea de criză profundă în care această ramură economico-socială mondială a intrat, manifestată prin *diminuarea cantitativă a cererii turistice interne și internaționale* și prin adaptări ale sectorului turistic la noul context.

Datele statistice comparative ale anilor menționați sunt cât se poate de evidente: la nivel mondial circulația turistică s-a redus de la circa 1,5 miliarde vizitatori la sub 500 milioane de practicanți (o scădere cu circa 70 %), iar la nivel național de la 13,3 milioane de turiști în 2019 la 6,3 milioane în 2020 (o reducere de peste 52 %). Același trend se regăsește și la nivel regional, situație analizată în detaliu în Anexa 4.

Concomitent și proporțional au scăzut și numărul înnoptărilor și veniturile obținute din turism. În acest context, deosebit de alarmant este indicatorul gradului de utilizare al bazelor de cazare care, la nivel național, a scăzut, de la 34% în 2019 la circa 23% în 2020. Faptul că acest indicator s-a diminuat, pentru toate tipurile de baze, la sub 30%, adică sub limita minimă a sustenabilității, ridică numeroase probleme privind viabilitatea acestora.

Evoluția regresivă a numărului de turiști din Regiunea de Nord-Vest, din cauza pandemiei (Sursă date: INS)

Tipuri de turiști	Anul 2019	Anul 2020
Români	1.494.798	746.214
Străini	271.491	44.944
Total	1.766.289	791.158

Evoluțiile prezentate au la bază anumite *condiționări de ordin financiar și psihologic* care afectează negativ propensiunea pentru activități turistice. Se știe că turismul se încadrează între nevoile umane complementare (cu statut colateral nevoilor fundamentale - hrana, adăpostul, îmbrăcăminte, ocrotirea sănătății și educația) (Fig. 1) care sunt primele sacrificate în cazul scăderii veniturilor sau creșterii costului vieții.

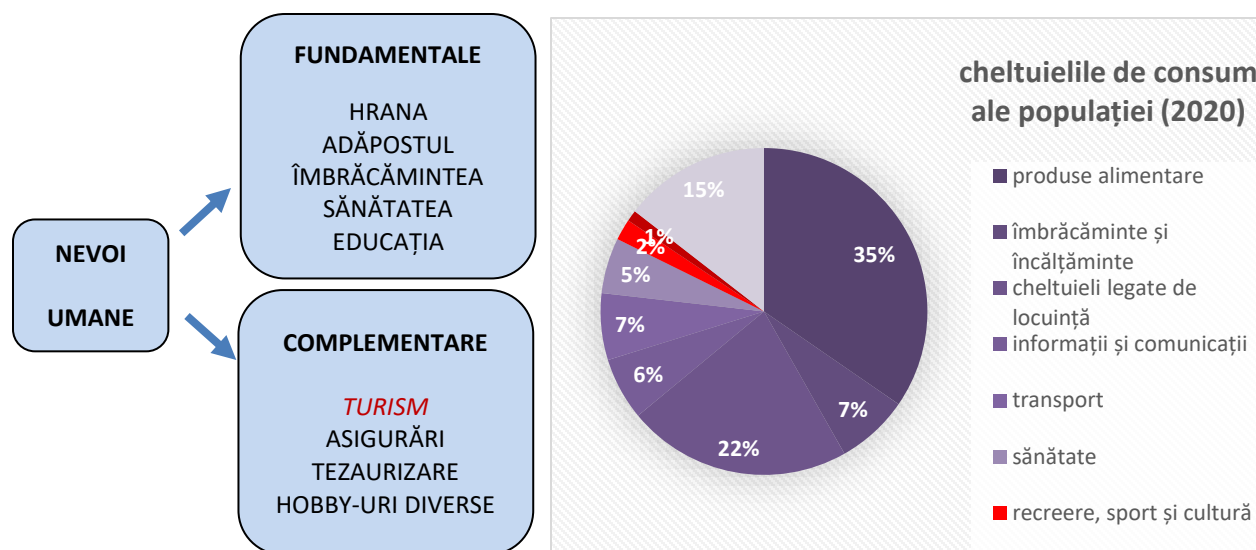

Fig. 1. Locul turismului în ierarhia nevoilor umane cu impact asupra repartiției veniturilor populației. Sursa: autorii, pe baza datelor INS

Actualmente, veniturile populației sunt afectate de creșterea prețurilor la bunurile și serviciile ce asigură satisfacerea atât a nevoilor fundamentale, cât și a celor complementare. Inflația (10-11 %) depășește rata de creștere a veniturilor generând o curbă descendentă a puterii de cumpărare, fracțiunea din venit alocată nevoilor complementare, inclusiv turismul, reducându-se în consecință. Per total, în societatea românească, ecartul veniturilor mici, nefavorabil practicării turismului se extinde, înglobând o bună parte a populației din grupa mijlocie a ierarhiei sociale, fapt ce restrânge atât numărul practicanților, cât și cheltuielile alocate de către aceștia pentru activități de tip turistic. Acești factori determină și restrângerea bazinului demografic de recrutare a practicanților turismului la grupa de populație cu venituri mari (având o pondere de doar 10-15% din populația globală) și limitarea accentuată a ceea ce în perioada anterioară îngloba așa numitul „turism de masă”.

Mai mult, nesiguranța locurilor de muncă indusă de pandemie și contextul geopolitic regional incert determină mutații în alocarea veniturilor individuale manifestate prin reducerea simțitoare a cheltuielilor dispensabile și tendința de teaurizare.

Toate acestea contribuie la sentimente de nesiguranță (alimentate la nivel global de contextul pandemic și la nivel regional și de conflictul ruso-ucrainean), de risc asociat călătoriilor, de imprevizibilitate a vieții și a evenimentelor, conducând la reținere în raport cu accesarea ofertei turistice existente.

Au rezultat, astfel, *sincope în funcționarea sectorului turistic* influențate și de accentuarea sezonității, reducerea duratei sejurului, diminuarea la strictul necesar a consumului turistic, dar și de dificultățile întâmpinate de alte sectoare de activitate cu care turismul interrelaționează (transporturile, în primul rând). La nivelul infrastructurilor turistice între acțiunile de atenuare a efectelor acestor disfuncții se numără supraevaluarea serviciilor din ofertă, dar și *restructurări* ale bazelor de cazare confruntate cu un indice redus de utilizare (care pot ajunge până la reprofilarea unităților). La nivelul forței de muncă din sectorul turistic toate acestea au determinat migrarea spre alte sectoare, mai stabile putând duce la situații de deprofesionalizare în domeniu).

1.3. Reziliența turismului la contextul perioadei 2021-2027

Pentru etapa de scurtă durată, imediată, problema cea mai stringentă este cea a ieșirii din criză, a adaptării domeniului la noile rigori impuse de mutațiile intervenite la nivelul cererii turistice, a posibilităților ei de practicare a turismului, a percepției asupra actului turistic în integralitatea sa. Reziliența respectivă presupune aplicarea unui set de măsuri inovative menite a surmona disfuncțiile intervenite și a înscrie „noul turism” pe o traiectorie ascendentă, de revenire cel puțin la intensitatea atinsă anterior pandemiei. Ele se regăsesc în viziuni și formulări diferite, în documentele de profil ale instituțiilor europene, între care cele elaborate de Comisia de transport și turism a parlamentului european apar ca și contribuții de referință.

Astfel, printre măsurile și soluțiile cu scop rezilient ce trebuie aplicate fără întârziere considerăm ca cele mai adecvate următoarele:

- Realizarea de amenajări și de dotări în baze mici și mijlocii, de nivel local și regional, pentru a răspunde tendinței de intimitate a actului turistic, de practicare a acestuia la scurtă distanță, cu cheltuieli de transport cât mai reduse;
- Măsuri sporite privind siguranța sanitară a turiștilor prin dotări de agrement și cură individualizate;
- Pachete turistice orientate predilect spre nevoile fundamentale ale turiștilor la prețuri accesibile;
- Conștientizarea și asumarea de către promotorii turismului a postulatului conform căruia ieșirea din actuala criză nu se poate realiza prin creșterea continuă a prețurilor, ci dimpotrivă, prin relaxarea acestora și creșterea, în consecință, a numărului de practicanți ale căror sejururi și cheltuieli însumate vor conferi bazelor turistice sustenabilitatea necesară;
- Ofertă inedită, novatoare, cu specificități locale, regionale sau naționale, vizând îndeosebi turismul cultural, gastronomic, oenologic, rural etc;
- Amenajarea estetică și funcțională a spațiului turistic aferent obiectivelor, bazelor individualizate și stațiunilor turistice;
- Concomitent, turismul Regiunii de Nord-Vest, pentru creșterea vizibilității sale internaționale, are imperioasă nevoie de amenajarea unor obiective de referință, care să focalizeze fluxuri masive de vizitatori, amplificând și eficientizând astfel consumul ofertei complementare, inclusiv cea aferentă turismului de tranzit. Deoarece introducerea în circuitele de profil a unor astfel de obiective reclamă investiții mari și o durată ce transcede intervalul temporal al strategiei de față, considerăm oportună selecția acestora și realizarea preparativelor logistice (studii de fezabilitate, proiecte de execuție) necesare demarării acțiunii de amenajare propriu-zisă în etapa următoare;
- Conturarea, în final, a unui sistem turistic regional integrat, funcțional și rezilient, dominat de poli consacrați ca atractivitate pe plan internațional, cu tipuri și forme de turism competitive, cu relee și sinapse operaționale constituite din baze turistice de ordinul II și III, regionale și locale. Integrarea bazelor va conduce la creșterea coactivității și colaborării dintre ele, urmată de satisfacerea mai oportună și deplină a câtor mai multe din opțiunile cererii, inclusiv în perioadele de vârf, solicitante.

- Statuarea turismului de către autoritățile naționale îndrituite (guvern, ministere, agenții) într-un domeniu fundamental al dezvoltării economiei, alături de agricultură și industrie, și nu unul complementar;
- Afirmarea turismului ca o componentă fiabilă a economiei circulare, ecologică, reciclabilă;
- Toate intervențiile în optimizarea turismului regional să aibă la bază sustenabilitatea și durabilitatea sa;
- Realizarea **tranziției spre turismul durabil** prin orientarea spre forme de practicare precum ecoturismul, agroturismul, turismul rural, activitățile artizanale etc., dar și a unor modalități de realizare a actului turistic ecologice, nepoluante, fortifiante (drumeția „per pedes”, ciclism, călărie).
- Introducerea în circuitele de profil a unor **destinații turistice inteligente**, rezultate din asocierea inovării cu tradițiile locale, cultura și patrimoniul natural.

Eforturi continue pentru împlinirea unui deziderat major, stipulat de documentele europene recente, ce poate conferi sustenabilitate domeniului și anume „**turismul accesibil tuturor**”, nu numai din punct de vedere fizic, ci mai ales prin prisma veniturilor alocate practicării. Printre măsuri, se vizează reducerea fiscalității, prin reducerea cotelor de TVA aplicate activităților.

CAP. 2. ANALIZA SWOT A TURISMULUI DIN REGIUNEA DE NORD-VEST

Analiza diagnostic (SWOT) a fenomenului turistic din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, pune în evidență o serie de aspecte cu statut generalizant, pentru turismul românesc în întregalitatea sa, dar și elemente de specificitate care poartă pecetea ansamblului de factori locali. Nivelul de dezvoltare limitat, problemele cu care se confruntă, competitivitatea scăzută, circulația turistică modestă sunt trăsături ce definesc turismul românesc pe care le regăsim ilustrate și în entitatea spațială analizată, în vreme ce potențialul atractiv remarcabil, localizarea geografică favorabilă în raport cu fluxurile turistice transfrontaliere și suportul logistic important asigurat formării resursei umane din domeniu de instituțiile de învățământ de toate nivelurile sunt atribute ale regiunii ce trebuie valorificate.

Punctele tari asigură turismului regional premise deosebit de favorabile pentru o dezvoltare durabilă și sustenabilă. Ele sunt reprezentate prin :

- omare diversitate de *resurse morfologice* : chei, defilee, peșteri, avene, abrupturi, creste, puncte de belvedere, ravinări spectaculoase valorificate prin ***drumeții de agrement și alpinism*** ;
- prezența a numeroase peșteri cu o valoare turistică deosebită ce pot conferi ***speoturismului*** românesc o competitivitate internațională certă ;
- existența tuturor tipurilor hidrochimice de *ape minerale și termale* , ce vor asigura turismului ***curativ*** din regiune o afirmare continentală remarcabilă ;
- largă răspândire a faunei cinegetice producătoare de trofee și piscicole puse la temelia ***turismului de agrement cinegetic și piscicol*** ;
- numeroase rezervații naturale (inclusiv 4 parcuri naționale și naturale) cu potențial de exploatare ***ecoturistică*** major;
- patrimoniu istoric, cultural și etnografic de o bogăție cu totul aparte, aflat la baza afirmării turismului ***cultural și rural*** de anvergură ;
- ***infrastructura de primire turistică*** are disponibilități de asigurare a dublării numărului de vizitatori în condițiile creșterii capacității de cazare folosită la peste 60% (medie anuală) ;
- ***bazin larg de recrutare***, internă și internațională, a cererii turistice potențiale ;
- ***localizare geografică favorabilă*** în raport cu orientarea fluxurilor de turiști aferente Europei Centrale ;

- Infrastructură de transport aerian dezvoltată (4 aeroporturi și 2 heliporturi).

Punctele slabe marchează pregnant, prin deficiențe de ordin logistic, funcțional și managerial, trendul ezitant, de slabă intensitate și amploare a turismului regional. Cele mai relevante disfuncții ale domeniului sunt:

- ofertă turistică lipsită de obiective majore, cu rol focalizant, capabile de-a atrage, fiecare în parte, sute de mii de turiști anual ;
- calitatea nesatisfăcătoare a unei părți semnificative a infrastructurii turistice (baze de cazare, dotări de agrement și cură) ;
- ofertă turistică șablonardă, lipsită adesea de etalarea specificităților regionale, a ineditului, originalității și inovării;
- căi de acces rutiere (autostrăzi, drumuri rapide, centuri ocolitoare, drumuri turistice) și feroviare (trenuri rapide) departe de standardele europene în domeniu;
- spațiul public al stațiunilor și spațiul aferent multor obiective individualizate neamenajate, ceea ce induce turistului percepții repulsive;
- slaba fidelizare a cererii turistice;
- promovarea internă și externă precară, neprofesionistă, a ofertei;
- raport deficitar calitate-preț, la nivelul serviciilor, nestimulativ sub aspectul opțiunilor turistice;
- lipsa programelor punctuale de activități cotidiene aferente perioadei de sejur ;
- durata scurtă a sejurului (cca 2 zile) cu impact negativ asupra sustenabilității bazelor turistice ;
- măsuri și soluții inexistente sau precare de reducere a sezonality ;
- discrepanțe calitative la nivelul calificării personalului Etc.

Oportunitățile actualei etape vizează cadrul logistic de derulare a turismului, mutațiile favorabile acestuia la nivelul cererii și facilitățile de ordin financiar oferite promotorilor. Printre acestea enumerăm :

- creșterea semnificativă, la nivel global, a „nevoii de turism” ca urmare a lockdown-urilor și restricțiilor din perioada pandemică;
- premise favorabile dezvoltării turismului curativ ca mijloc de recuperare post-pandemică;
- tendința de intimitate a actului turistic, generatoare de oportunități pentru dezvoltarea turismului rural și ecoturismului ;
- diversificarea surselor de finanțare a turismului prin fondurile PNRR;

- digitalizarea susținută a domeniului deschide larg accesul promotorilor la platforme de promovare on line (TripAdvisor, Airurb etc.) ;
- dezindustrializarea și dezagriculturalizarea specifice perioadei de tranziție statuează turismul ca ramură economică strategică, de largă perspectivă.

Amenințările (riscurile) își pun pecetea atât asupra resurselor turistice, cât și a ramurii economice pe care exploatarea acestora o susține. Cele mai acute sunt :

- cantonarea turismului regional într-un ecart modest al afirmării, distonant în raport cu resursele existente ;
- nevalorificarea sau exploatarea deficitară a obiectivelor turistice prin lipsa amenajării sau amenajări de circumstanță;
- fluxuri turistice interne și internaționale limitate ;
- cerere turistică nesatisfăcută ;
- deprofesionalizarea personalului și penurie la nivelul resursei umane calificate ;
- redirectionarea cererii turistice interne spre piața turistică a altor țări, preponderant din proximitate.

CAP. 3. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE STRATEGIEI

3.1. Viziunea strategică

Orice strategie de dezvoltare, din oricare domeniu economic (agricultură, industrie, transporturi, comerț și servicii, inclusiv turism) își are dezideratele sale programatice, ce vizează, înainte de orice, atenuarea și eliminarea disfuncțiilor care afectează domeniul respectiv, acțiune urmată de creionarea unui set de soluții și măsuri a căror aplicare trebuie să conducă la saltul calitativ al activității de profil. Ele decurg, în mod dialectic, dintr-o construcție cognitivă primordială, ce însumează în semnificația sa trăsăturile fundamentale, obiective, ale întregului demers. Avem în vedere **viziunea** de dezvoltare care include, în manieră sintetică, atât coordonatele desfășurării fenomenului cât, mai ales, ținta sa finală.

Regiunea de Nord-Vest trebuie să devină un spațiu turistic atractiv pentru fluxuri masive de vizitatori autohtoni și internaționali, performant economico-social și rezilient ca sistem funcțional. Un teritoriu cu un profil turistic bine conturat, susținut de patrimoniul său natural și antropic deosebit de bogat și diversificat tipologic, de localizarea geografică favorabilă în context central-european și de oportunitățile de afirmare a unor tipuri și forme de turism competitive.

În sprijinul atingerii acestui deziderat, vine, înainte de orice, constatarea că din cele 8 grupe de activități turistice prioritare pentru România, indicate de *Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030*, în Regiunea de Nord-Vest se regăsesc, plenar reprezentate, 7 dintre ele, excepția fiind cea aferentă zonei litorale. De asemenea, în ceea ce privește cele patru tipuri și forme de turism considerate competitive pe plan internațional (turism cultural, curativ, recreativ și de evenimente) stabilite de aceeași strategie, regiunea analizată se detașează vizibil în context național și internațional printr-un potențial de dezvoltare remarcabil.

În funcție de concentrarea unor anumite tipuri de resurse atractive în spațiul turistic regional se evidențiază **6 direcții majore de dezvoltare a turismului**, în Regiunea de Nord-Vest:

1. **Afirmarea speoturismului**, peșterile reprezentând, prin numărul lor apreciabil (peste 3000) resursa turistică morfologică de vârf. Este de ajuns să menționăm prezența aici a celei mai lungi peșteri din România – peștera Vântului (peste 55 km), a peșterii cu cel mai impunător cavernament și cele mai masive monocristale de calcit din Europa – peștera din Valea Firei (Humpleu), a celei mai concreționată și pitorești peșteri a continentului – peștera Altarului etc. Din acest punct de vedere, regiunea nu are competitor pe măsură la nivel național și nici în rândul țărilor învecinate României;
2. **Dezvoltarea turismului curativ**, bazată pe numeroasele acvifere minerale (73 inventariate) și termale (17) din Câmpia de și Dealurile de Vest, depresiunile Beiuș, Șimleu, Maramureș, Lăpuș, din areola mofetică a grupei nordice a Carpaților Orientali sau Câmpia Transilvaniei. De mare relevanță este prezența pe teritoriul său a tuturor tipurilor hidrochimice de ape minerale (sulfuroase, clorurate, bicarbonatate, feruginoase etc.) precum și a unor ape termale cu temperaturi cuprinse între 40-110°C, ceea ce le asigură atribute polivalente la nivelul procedurilor de cură;
3. Regiunea oferă largi posibilități de afirmare a **turismului rural** în „țările” (Oașului, Maramureșului, Năsăudului, Lăpușului, Chioarului, Silvaniei și Beiușului) și „ținuturile” (Ciceului, Codrului, Bârgăului, Borodului, Tășnadului sau Huedinului) din spațiul său, construcții spirituale identitate unice în Europa prin bogăția lor etnografică;
4. **Turismul cultural religios** beneficiază de un patrimoniu unic de obiective aparținând cultelor ortodox, catolic, reformat, evanghelic sau iudaic, cu numeroase biserici de lemn incluse în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și un obiectiv unic pe plan mondial – Cimitirul Vesel din Săpânța;
5. **Turismul recreativ montan**, bazat pe practicarea sporturilor de iarnă și a „curei reci” , este favorizat în dezvoltarea sa de prezența unor masive montane de peste 1 800 m înălțime (Munții Rodnei – 2 003 m, Munții Maramureșului – 1 930 m, Munții Bihor – 1 849 m, Munții Țibleș - 1 840 m; Munții Vlădeasa – 1 839 m; Masivul Gilău-Muntele Mare – 1 810 m) mai puțin afectate de efectele restrictive ale încălzirii climatice asupra duratei și calității stratului de zăpadă comparativ cu stațiuni montane localizate mai la sud;

6. ***Turismul cinegetic*** are drept resursă bogată faună mare, purtătoare de trofee (urs, cerb, mistreț, căprior) din pădurile regiunii;

Pe lângă aceste coordonate majore de dezvoltare, ce oferă viziunii un fundament programatic deosebit, Regiunea de Nord-Vest oferă variate posibilități de dezvoltare unor subtipuri și forme de turism recreativ, cultural și mixt precum: *drumeția montană, ecoturism, cicloturism, hipism, escaladă, canyoning, rafting, turism piscicol, turism gastronomic și oenologic, agroturism, turism extrem, turism sumbru* etc.

Din acest punct de vedere, prin coordonatele sale majore și complementare, strategia de față își propune să răspundă următoarelor deziderate fundamentale ale turismului din România și, implicit celui din Regiunea de Nord-Vest, și anume:

- Edificarea unui ***turism durabil, sustenabil***;
- Afirmarea unui ***turism eficient și competitiv***, printr-o ofertă originală, accesibilă și de înaltă calitate;
- Constituirea unui ***sistem turistic regional funcțional***;
- ***Imbricarea organică a turismului cu celelalte ramuri economice*** într-un sistem integrat, generator de plus valoare în bilanțul teritorial.

Pentru etapa sa de scurtă durată, în curs de derulare (2021-2027), un alt deziderat strategic imediat este cel de ***atenuare și înlăturare a efectelor restrictive induse domeniului turistic de noul context internațional*** social, economic și geostrategic determinat de pandemia de COVID-19, criza energetică (cu impactul ei asupra celorlalte sectoare economice) și războiul ruso-ucrainean.

3.2. Obiectiv general și obiective specifice

Obiectiv general. *Dezvoltarea durabilă, competitivă și integrată a turismului regiunii prin exploatarea eficientă a resurselor peisagistice, curative și culturale existente, dotarea spațiului turistic regional cu infrastructuri moderne, asigurarea cu forță de muncă înalt calificată și promovarea intensă a ofertei.*

Obiectivul general este susținut de 14 obiective specifice, pentru a căror realizare au fost propuse măsuri și soluții adecvate.

Obiectiv specific 1. *Exploatarea rațională, în scop curativ și de agrement, a resurselor de ape termale și minerale ale spațiului regional.*

Se recomandă corelarea punerii în valoare a resurselor turistice cu cantitatea, calitatea și capacitatea de regenerare naturală a acestora. Aceasta exclude presiunea asupra resurselor hidrominerale, hidrotermale și de nămol sapropelic, respectiv deprecierea calitativă și epuizarea lor în timp scurt. Totodată, nu se recomandă recurgerea la termalismul artificial al apelor deoarece este un proces energofag și costisitor, iar în percepția turiștilor apare ca un surogat.

Pentru punerea în valoare a acestor resurse vor avea prioritate acele locații unde se remarcă resurse turistice bogate și care nu sunt localizate în preajma unor obiective similare. Unde este cazul se recomandă amenajarea unei game tipologice mai largi de resurse turistice, pentru satisfacerea unor opțiuni ale cererii cât mai variate, în condiții de dispersie teritorială optimă.

Măsuri și soluții:

* **Dezvoltarea și promovarea stațiunilor turistice balneare ale regiunii** pentru reținerea turiștilor români care acum preferă stațiunile balneare din alte țări și atragerea de turiști străini (în anul 2019 ponderea turiștilor străini în totalul turiștilor din Băile Felix și 1 Mai nu depășea 2%);

* **Realizarea unor amenajări pentru agrement și cură** (baze turistice de agrement, aquapark-uri, baze de tratament, centre balneare și SPA-uri) în localitățile cu resurse de ape minerale și/sau termale din regiune.

Obiectiv specific 2. Realizarea și amenajarea **unui parc tematic de distracții de talie internațională, a unor parcuri de aventură și a altor baze de agrement de importanță regională.**

Obiectiv specific 3. Dezvoltarea **ecoturismului și a turismului de tip „natură și aventură” (outdoor).**

Măsuri și soluții:

* Valorificarea **parcurilor naturale și naționale, a rezervațiilor naturale ale regiunii** prin ecoturism sustenabil, pentru a le crește competitivitatea în raport cu destinații similare din țară și străinătate.

* Realizarea de amenajări turistice pentru desfășurarea de activități recreative **outdoor**, în special trasee montane, trasee turistice de drumeție și cicloturism etc.

Obiectiv specific 4. Valorificarea **potențialului speoturistic remarcabil al regiunii prin amenajarea unor peșteri și sisteme carstice.**

Măsuri și soluții:

* Studii de oportunitate privind amenajarea unor peșteri și complexuri carstice ce pot competiționa cu celebrele peșteri europene Postojna (Slovenia), Holloch (Elveția), Punkva (Cehia), Aggtelek (Ungaria), Chorance (Franța).

* Extinderea valorificării turistice și intensificarea promovării peșterilor din regiune deja incluse în circuitul turistic.

Obiectiv specific 5. Dezvoltarea **domeniului schiabil al regiunii în masivele montane cu altitudini de peste 1800 m, mai puțin afectate de impactul schimbărilor climatice.**

Măsuri și soluții:

* Creșterea competitivității turismului hivernal din regiune prin dezvoltarea domeniului schiabil integrat Borșa-Vișeu (Maramureș);

* Extinderea arealelor pentru practicarea turismului hivernal montan prin introducerea în circuitul turistic de profil și a altor masive cu altitudini peste 1800 m (munții Țibleș, Vlădeasa) .

Obiectiv specific 6. Dezvoltarea unor forme noi de turism și a turismului de nișă.

Măsuri și soluții:

* Încurajarea dezvoltării unor noi forme de turism: extinderea ofertei de servicii de tip *team-building* (mai ales în contextul post-pandemic în care multe companii continuă activitatea în regim de telemuncă și cererea pentru astfel de servicii este în creștere) și încurajarea ofertei de tip *retreat* (formă de turism dezvoltată pe fondul creșterii preocupării populației pentru îmbunătățirea sănătății și a stării de bine);

* Dezvoltarea turismului cinegetic și piscicol la nivel regional;

* Realizarea de amenajări turistice în locuri și spații inedite (saline, mine).

Obiectiv specific 7. Integrarea în circuitele turistice a unor noi areale cu potențial turistic cultural și religios.

Se recomandă amenajarea cu prioritate a acelor obiective și destinații care se pot adresa și cererii externe și corelarea direcțiilor de intervenție cu măsurile din programele de finanțare naționale și europene (Anexa 5).

Măsuri și soluții:

* Elaborarea documentației referitoare la propunerea includerii Cimitirului Vesel de la Săpânța în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO - obținerea acestui statut favorizând promovarea acestui obiectiv la nivel global;

* Amenajarea unor trasee și circuite turistice culturale și revitalizarea și utilizarea în scop turistic a vechilor linii de cale ferată cu ecartament îngust (mocănițe) din județele Maramureș și Bistrița-Năsăud;

- * Dezvoltarea turismului în arealul unor conace, castele, cetăți și castre din regiune prin reabilitarea și introducerea acestora în circuitul turistic;

- * Extinderea valorificării turistice a altor clădirilor de patrimoniu și a muzeelor din regiune.

Obiectiv specific 8. *Afirmarea susținută a **turismului rural** prin exploatarea valorilor etnografice și peisagistice ale localităților aferente „țărilor” și „ținuturilor”.*

Se are în vedere oferta turistică focalizată pe specificități culturale locale, regionale și naționale. Se recomandă orientarea spre investiții în infrastructuri ale turismului rural situate în localități și areale cu resurse turistice bogate și diversificate tipologic (Anexa 2).

Măsuri și soluții:

- * Implementarea programului de dezvoltare a infrastructurii turistice în mediul rural „Nicio comună fără o pensiune turistică”;

- * Favorizarea implicării turiștilor în activități tradiționale specifice mediului rural pentru crearea unor experiențe autentice;

- * Dezvoltarea turismului oenologic și gastronomic în arealele cu tradiție recunoscută.

Obiectiv specific 9. *Conturarea unui **sistem turistic regional organizat ierarhic** pe baza funcțiilor turistice ale localităților din Regiunea de Nord-Vest.*

Măsuri și soluții:

- * Transformarea Regiunii de Nord-Vest într-un **hub turistic transfrontalier** prin identificarea suprapunerilor și complementarităților de dezvoltare turistică cu regiunile învecinate din România și din țările vecine pentru dezvoltare turistică integrată și eficientă;

- * Dezvoltarea unor centre atractive cu rol polarizant prin diversificarea ofertei turistice urbane în **principali poli ai regiunii** și consolidarea ofertei din **stațiunile turistice de interes național** ;

- * Fortificarea **polilor atractori de importanță regională** și a stațiunilor pentru care se impune certificarea/reclasificarea ca stațiuni de importanță regională (Anexa 3, tabelul 12);

* Consolidarea funcțională a **centrelor turistice locale** reprezentate de orașele mici și de stațiunile de interes local (Anexa 3, tabelul 11);

* Amenajarea și certificarea unor **noi stațiuni turistice** (Anexa 3, tabelul 13).

Obiectiv specific 10. Creșterea funcționalității și atractivității spațiului turistic regional.

Măsuri și soluții:

* Optimizarea **transportului turistic** la nivel regional prin:

- Deschiderea la nivelul fiecărui aeroport din regiune de **noi rute aeriene** spre diverse centre emițătoare de turiști, pentru intensificarea traficului internațional de vizitatori;

- Conectarea eficientă, prin infrastructuri de transport moderne, a orașelor majore ale regiunii cu alte centre urbane mari din țară și din străinătate (zboruri directe, trenuri rapide, autostrăzi sau drumuri express) pentru a facilita circulația turistică interregională și transfrontalieră. De exemplu, construirea sectorului de autostradă Cluj-Napoca – Dej - Bistrița, un culoar rapid spre Vatra Dornei – Suceava - Iași (propusă în PATR, 2004), prezintă premise favorabile pentru a deveni o axă turistică majoră a României (prin optimizarea conectivității dintre provinciile istorice Transilvania, Maramureș, Bucovina și Moldova;

- Creșterea accesibilității turistice la nivel regional prin modernizarea și diversificarea căilor și mijloacelor de acces spre stațiuni, baze individualizate și obiectivele atractive ale regiunii;

- Dezvoltarea transportului public prietenos cu turiștii în orașele mari și în destinațiile turistice consacrate;

* **Amenajarea și estetizarea spațiului public** al stațiunilor și complexurilor turistice în vederea creșterii gradului de confort și atractivitate și a optimizării valențelor ambientale ale acestora. Sunt vizate, în proporții diferite, toate stațiunile din regiune.

* Creșterea **accesibilității** actului turistic pentru **toate categoriile de populație**. Conform Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), 15% din populația globală trăiește cu o formă de dizabilitate. Din această cauză, se recomandă măsuri pentru dezvoltarea unui turism incluziv, adaptat nevoilor acestora (caracterizat de creșterea accesibilității și a non-discriminării). Nevoi speciale legate de turism are și categoria seniorilor, care, în contextul îmbătrânirii populației globale, va avea o pondere din ce în ce mai mare;

***Accelerarea digitalizării** sectorului turistic și crearea unor destinații turistice inteligente (coduri QR, aplicații pentru turism la nivelul destinațiilor turistice din regiune, aplicații pentru tururi virtuale ale obiectivelor turistice de top din regiune etc.).

Obiectiv specific 11. Inter-relaționarea organică a turismului cu celelalte ramuri economice (agricultură, industrie, transporturi, comerț, alte servicii) în sistemul integrat al dezvoltării regionale, cu aport de plusvaloare pentru comunitățile locale și în bilanțul teritorial.

Măsuri și soluții :

* Stimularea dezvoltării **fermelor agroturistice**, a rețelelor locale de consum și a antreprenoriatului local care oferă produse și servicii pe piața turistică;

* Introducerea în circuitele turistice a unor **obiective aparținând patrimoniului industrial**;

* Creșterea aportului turismului la dezvoltarea transporturilor prin afirmarea unor forme de turism adecvate: cicloturism; caravane, trenuri ale vacanței, „mocănițe”; circuite turistice accesate rutier sau feroviar; amplificarea transportului pe cablu (telegondole, teleschiuri), zboruri de agrement etc.;

* Diversificarea producție de bunuri industriale și artisanale cu adresabilitate turistică (echipamente, suveniruri etc.).

* **Promovarea colaborării între actorii din turism și din celelalte sectoare ale mediului economic** din destinațiile turistice, dar și cu comunitățile locale și cu ONG-urile din domeniu, prin comunicare transparentă, consultare și co-creare de soluții pentru un sistem turistic eficient și etic totodată.

Obiectiv specific 12. Încurajarea tranziției destinațiilor turistice spre **eficiență energetică** și implementarea principiilor **economiei circulare** în dezvoltarea turistică a regiunii prin:

* Creșterea eficienței energetice la nivel de baze de cazare și de destinații turistice;

* Utilizarea eficientă a resurselor locale (inclusiv prin implementarea unor elemente de „shared economy”) la nivel de destinații turistice pentru scăderea nevoii de transport și, implicit, a emisiilor de carbon rezultate din activitatea turistică;

- * Stimularea unui comportament eco-conștient în rândul actorilor din sectorul turistic și a turiștilor pentru evitarea supraconsumului și reducerea impactului negativ al turismului asupra mediului natural și social al destinațiilor;

- * Optimizarea fluxurilor energetice și materiale la nivel de baze și destinații turistice respectând ierarhia gestiunii deșeurilor (reducere, refolosire, reciclare, recuperare energetică, depozitare), urmărind obținerea statutului de localități/stațiuni „zero deșeuri”.

Obiectiv specific 13. *Asigurarea domeniului turistic regional cu **personalul necesar, calificat** conform standardelor specifice locurilor de muncă din turism.*

Măsuri și soluții:

- * Corelarea programelor educaționale din regiune cu imperativele pieței muncii, prin intensificarea colaborării dintre instituțiile formatoare cu specializări în domeniul turistic (8 universități, 70 de unități de învățământ preuniversitar și centrele de formare de scurtă durată – Anexa 6) și furnizorii de servicii turistice;

- * Diversificarea specializărilor aferente turismului oferite de unitățile de învățământ universitar și preuniversitar din regiune în acord cu nomenclatura COR;

- * Creșterea competenței lingvistice a personalului ce deservește cererea turistică internațională;

- * Facilitarea educației continue pentru actorii din sectorul turistic în ceea ce privește tendințele și evoluțiile din domeniu, pentru a crește capacitatea de adaptare la noi provocări;

Obiectiv specific 14. *Dezvoltarea capacității instituționale.*

Măsuri și soluții:

- * Înființarea unui **Centru Regional de Inovare și Consultanță în turism** (sub egida Ministerului Turismului și a consiliilor județene din regiune);

- * Înființarea **Asociației furnizorilor de servicii turistice în Regiunea de Nord-Vest**;

* Realizarea unei rețele de centre de informare și de management a destinației eficiente și bine informate/dotate, coordonate de către **Organizația de Management a Destinației** care să funcționeze ca punți de legătură între cerere și ofertă.

3.3. Decalogul intervențiilor și amenajărilor prioritare ale etapei 2021-2027

Pentru etapa imediată, de scurtă durată, 2021-2027, considerăm prioritare următoarele amenajări și intervenții majore, cu efect multiplicator asupra întregului domeniu turistic al regiunii :

- 1. Amenajarea și estetizarea spațiului public intravilan al stațiunilor turistice din Regiunea de Nord-Vest.** Acțiunea urmărește obținerea, ca efect imediat, a îmbunătățirii substanțiale a percepției și imaginii punctelor nodale ale sistemului turistic (stațiunile) prin realizarea și adoptarea într-o primă fază a unor ghiduri de arhitectură și amenajare peisagistică adaptate pentru fiecare areal turistic, care să asigure armonizarea aspectului noilor infrastructuri. Acestor inițiative cu scop estetizant este imperios necesar a li se asocia măsuri de ordin practic, funcțional, pentru optimizarea circulației pietonale și a fluxurilor rutiere (inclusiv prin dimensionarea optimă a arealelor amenajate pentru parcare și prin amplasarea mult necesarelor elemente de signalistică rutieră și turistică), asigurând, astfel, accesul facil al vizitatorilor la serviciile turistice și complementare oferite. Aceste direcții de acțiune sunt deosebit de necesare în contextul numeroaselor elemente de peisaj repulsiv și/sau disfuncțional (arhitectură degradată, lipsa parcărilor și a indicatoarelor de orientare spre baze și obiective, gestiunea deficitară a deșeurilor stradale etc.) care reprezintă factori generatori de disconfort și pot determina diminuarea interesului turiștilor de a-și prelungi sejurul și, cu atât mai mult, de a reveni în locația respectivă.
- 2. Ridicarea nivelului de competitivitate internațională al turismului hibernat practicat în regiune,** prin amenajarea unui domeniu schiabil extins, rezultat din interconectarea infrastructurilor existente în stațiunile Borșa și Vișeu de Sus și prin amenajarea unor noi pârtii și mijloace de transport turistic pe cablu.

3. **Fortificarea profilului turistic curativ al Regiunii de Nord-Vest** prin multiplicarea și diversificarea dotărilor și procedurilor de cură în stațiunile Sângeorz Băi și Băile Turda. În acest mod, se vor prefigura **trei poli majori ai turismului curativ**, de rang național/internațional, focalizați fiecare pe un anumit tip de resurse curative, respectiv *Băile Felix-1 Mai* pe apele termale, *Sângeorz Băi* pe apele minerale sulfuroase și *Băile Turda* pe apele sărate, nămolul sapropelic și cura salină. Fiecare s-ar adresa unei categorii anume a cererii de profil, acoperind astfel o gamă deosebit de nuanțată de opțiuni curative ale acesteia.
4. **Proliferarea turismului rural în spațiul regional** prin lansarea și susținerea logistică a proiectului „*Nicio comună fără o pensiune turistică*”. Intervenția este pe deplin justificată de prezența încă în localitățile fiecărei comune a unui patrimoniu cultural tradițional, reprezentat prin tradiții, obiceiuri, meșteșuguri, folclor, ce poate susține programe atractive aferente subtipurilor turismului rural sau agroturismului.
5. **Amenajarea sitului monument istoric „Cetățuia” al municipiului Cluj-Napoca**, ca premisă a diversificării ofertei turismului urban într-o localitate cu o cerere numeroasă.
6. **Analiza oportunităților de amenajare a parcului tematic „Dracula Park”**, localizat în pasul Tihuța (Piatra Fântânele). Intervenția se impune prin necesitatea de avalorifica plenar atuurile remarcabile ale locației (detaliată în proiectul precedent). Considerăm că acest obiectiv turistic cumulează toate premisele, inclusiv cele ale promovării internaționale prin opere literare și producții cinematografice celebre, pentru a se constitui într-un factor de propulsare a turismului regiunii și al României la nivel internațional.
7. **Analiza oportunităților de amenajare a Peșterii din Valea Firei**, un obiectiv speologic de vârf al României, ce poate competiționa în atragerea fluxurilor de turiști cu cele mai cunoscute peșteri din Europa.
8. **Realizarea condițiilor logistice premergătoare amenajării complexului carstic Cetățile Ponorului**, obiectiv turistic de importanță continentală.

9. ***Planificarea unor amenajări turistice în arealul platoului Padiș***, bazate pe amplasarea a circa 100 case cu arhitectură tradițională sau a unor structuri temporare de cazare de tip *glamping* (cu un nucleu major în Padiș și „crânguri” în Poiana Florilor, Vărășoaia, Bălileasa, Groapa de la Barsa și Poiana Ponor). Această destinație se poate constitui într-un centru nodal al ecoturismului și speoturismului din Munții Apuseni, dar și din centrul și estul Europei.
10. ***Susținerea clasificării unor stațiuni noi prin realizarea de proiecte și amenajări de punere în valoare a resurselor turistice locale în:*** Tinca (BH), Marghita (BH), Târlîșua (BN), Cojocna (CJ), Răchițele (CJ), Stoiceni (MM), Dragomirești (MM), Bizușa (SJ), Jibou (SJ), Șimleul Silvaniei (SJ) și Beltiug (SM).

CAP. 4. STRATEGIE DE PROMOVARE A OFERTEI TURISTICE REGIONALE

Eficiența turismului ca ramură economico-socială depinde în mare măsură de modul în care oferta turistică este etalată de către promotorii săi și prezentată unui număr cât mai ridicat de turiști potențiali, din țară și din străinătate, pentru a optimiza accesul cererii de profil la serviciile oferite. Deosebit de important în acest context post-pandemic, de digitalizare rapidă a societății este creșterea promovării turistice în mediul digital.

Obiectivul general al strategiei de promovare: *Creșterea numărului de turiști, români și străini, printr-o prezentare atractivă, sugestivă și detaliată a ofertei recreative, curative și culturale a Regiunii de Nord-Vest.*

În cadrul acestei componente strategice se diferențiază măsuri și soluții distincte vizând cele două grupe majore de turiști ce alcătuiesc fluxul de vizitatori și anume turiștii interni și turiștii internaționali. În acest sens, o primă direcție de acțiune vizează ***creșterea continuă a numărului de turiști autohtoni*** printr-o informare detaliată, punctuală și actualizată asupra ofertei turistice regionale și prin promovarea oportunităților de petrecere a timpului liber din cadrul ofertei locale și regionale. În cadrul acestei direcții se propun următoarele măsuri și soluții:

1. Realizarea și difuzarea largă de ***pliante*** informative atractive pentru fiecare obiectiv turistic în parte. De mare interes sunt referințele privind istoria și spiritul locului, tradițiile și obiceiurile legate de obiectivul respectiv;
2. Publicarea de către OMD ***hărți, ghiduri și monografii*** despre obiectivele turistice din regiune, riguroase din punct de vedere științific dar elaborate într-un limbaj ușor accesibil pentru publicul larg, bogat ilustrate, în format analog și digital (hărți interactive);
3. Realizarea de documentare de prezentare a specificităților cultural-istorice, etnografice și biogeografice ale regiunii și a unor videoclipuri și spoturi de promovare a ofertei turistice regionale. Difuzarea acestora în cadrul unor ***campanii radio și TV*** și a unor emisiuni periodice de informare turistică;
4. ***Prezență activă în mediul online*** (inclusiv social media) a instituțiilor care se ocupă de promovarea turismului regional;

5. Crearea de **site-uri web dedicate turismului** pentru punctele nodale ale sistemului turistic din Regiunea de Nord-Vest (orașele mari, stațiunile turistice și alte localități cu potențial turistic ridicat) care să cuprindă prezentarea obiectivelor turistice, a variantelor de acces, a infrastructurilor existente, a evenimentelor etc., de pe teritoriul acestora (ca un exemplu de bune practici se distinge pagina web www.visitoradea.com, rezultată în urma unui parteneriat public-privat între Primăria Oradea și entități din domeniul turistic din Oradea și Băile Felix). Pentru a crește vizibilitatea acestor site-uri se recomandă difuzarea acestora atât prin portalele oficiale (site-uri web ale administrațiilor locale), cât și prin diferite canale din social media;
6. Realizarea de **secțiuni dedicate turismului pe paginile de internet oficiale** ale autorităților locale pentru acele UAT-uri cu un potențial turistic mai modest;
7. Realizarea unei **platforme informative unice** asupra turismului regional în care să se regăsească, în toate detaliile lor, nevoile, opțiunile și viziunile tuturor actorilor din sfera turismului (autorități publice, promotori ai turismului din sfera publică și privată, actori individuali sau de grup, turiști interni și externi, formatori
8. **Promovarea ofertei fiecărei baze de cazare funcționale** prin canale digitale. Pe lângă un site propriu actualizat se recomandă listarea acestor unități pe principalele platforme online de oferte de cazare și alte servicii turistice (Booking, Tripadvisor etc.) folosind informații relevante și imagini sugestive;
9. **Promovarea in situ a obiectivelor turistice**. Această măsură presupune mai multe tipuri de acțiuni: amplasarea de săgeți indicatoare pe marginea căilor rutiere principale pentru a semnaliza prezența obiectivelor turistice din vecinătate, marcarea optimă a traseelor turistice spre obiectivele de referință pentru ghidajul eficient al turiștilor în teritoriu (marcaje bine întreținute, amplasate în locuri vizibile, cu frecvența necesară bunei orientări în teritoriu, coduri QR etc.);
10. Afișarea valențelor curative ale apelor minerale și termale, a nămolurilor sapropelice utilizate în fiecare bază de tratament și agrement balnear, și a beneficiilor pentru sănătate a atmosferei ionizate din peșteri și saline. Se recomandă și indicarea certificărilor obținute în urma analizelor realizate de instituții abilitate;

11. **Amplasarea de panouri de promovare** în puncte-cheie de concentrare a fluxurilor turistice: în arealul principalelor obiective turistice, pe raza localităților incluse în circuitul turistic, în punctele nodale ale traseelor turistice și ale rețelei rutiere de pe teritoriul Regiunii de Nord-Vest. Aceste panouri pot cuprinde hărți, imagini, descrieri sugestive, elemente de promovare digitală (QR coduri, link-uri spre site web etc.) referitoare la obiectivele turistice învecinate, traseele și bazele de cazare din areal etc.;
12. Promovarea ofertei turistice regionale prin participarea la **târgurile de turism** naționale (cu standuri dotate cu materiale ilustrative despre specificitățile naturale, culturale și gastronomice ale regiunii, despre oferta recreativă și curativă a infrastructurilor de profil) și prin organizarea de târguri de turism la nivel județean și regional;
13. Încheierea de parteneriate între organizațiile de management al destinațiilor, patronatele din domeniul turistic și universitățile din regiune pentru organizarea anuală a unei **manifestări științifice** (conferință, simpozion) dedicată exclusiv turismului regional;
14. Încheierea de parteneriate de colaborare între organizațiile de management al destinațiilor și agențiile de turism pentru creșterea vizibilității ofertei turistice regionale prin promovarea intensă a acesteia de către agențiile de turism din regiune (inclusiv prin afișaje nediscriminatorii cantitativ a ofertei turistice regionale în raport cu oferta externă);
15. Încurajarea, pentru promovarea obiectivelor și bazelor turistice, a unui sistem de recenzii și recomandări informale în mediul online, atât prin intermediul site-urilor proprii, cât și prin social media (inclusiv prin încurajarea folosirii etichetărilor de tip Check in, #hashtag). De altfel, promovarea dezinteresată realizată de turiștii satisfăcuți este considerată cea mai sigură, mai puțin costisitoare și mai de durată formă de atragere și fidelizare a masei de turiști. Aceștia devin vectori ai unei promovări pozitive a experienței turistice în rândul prietenilor și apropiaților care pot deveni, astfel, viitori vizitatori.

O a doua direcție de acțiune urmărește **creșterea numărului de turiști străini în Regiunea de Nord-Vest** printr-o promovare susținută, diversificată și competitivă a ofertei turistice regionale în cadrul pieței turistice internaționale. În acest sens se propun următoarele măsuri și soluții :

1. Participarea Regiunii de Nord-Vest cu informații, ilustrații (hărți, ghiduri, monografii, pliante, materiale video) și pachete turistice inedite, atractive, în cadrul standurilor României la principalele târguri internaționale de turism;
2. Participarea individualizată a Regiunii de Nord-Vest la târguri internaționale de turism din țările învecinate, cu o ofertă focalizată pe tipurile și formele de turism regionale competitive la nivel internațional;
3. Listarea obiectivelor de top din regiune și a experiențelor turistice asociate în principalele reviste și site-uri internaționale de promovare turistică;
4. Publicarea, în limbi de circulație internațională, de pliante, ghiduri, hărți, monografii turistice ale regiunii și ale atracțiilor sale turistice de top;
5. Realizarea unui site dedicat turismului regional cu variante în limba română, limba engleză și în limbile vorbite de cei mai mulți turiști străini care vizitează România (maghiară, germană etc.), care să cuprindă prezentarea obiectivelor și a traseelor turistice de interes internațional, a variantelor de acces (aeroporturi și trenuri internaționale, variante de transport intern), a infrastructurilor existente, a evenimentelor de anvergură internațională de pe teritoriul regiunii;
6. Organizarea, sub patronajul comun al Agenției de Dezvoltare a Regiunii de Nord-Vest și a universităților din regiune (Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Universitatea din Oradea etc.) a unei conferințe internaționale asupra fenomenului turistic;
7. Integrarea unor obiective ale regiunii în circuitele turistice internaționale („Via Mariae”, Traseul Sf. Ladislau - Regele Cavaler etc.);
8. Realizarea unui studiu de branding turistic pentru regiune care să pună în valoare și să armonizeze diferitele fațete ale patrimoniului regional de interes pentru turismul internațional: proprietățile curative ale resurselor de ape termale și minerale, efervescența culturală a centrelor urbane majore ale regiunii, zestrea etnografică și gastronomică a „țărilor” și „ținuturilor” (Oaș, Maramureș, Chioar, Lăpuș, Năsăud, Bârgău etc.), diversitatea de edificii și manifestări ale cultelor religioase (ortodox, catolic, reformat, protestant și iudaic), numărul mare de fenomene carstice de anvergură, bogăția de resurse cinegetice și diversitatea peisajelor naturale;

6. Dezvoltarea relațiilor de colaborare transfrontalieră cu promotorii turismului din țările învecinate pentru propunerea de trasee și pachete turistice integrate;
7. Diseminarea unei imagini pozitive, atractive, a regiunii prin intermediul vizitatorilor străini satisfăcuți de opțiunile recreative, curative sau culturalizante de la locațiile unde aceștia și-au desfășurat sejurul. Satisfacția turiștilor este influențată de mai mulți factori, printre care: programe turistice variate și flexibile, desfășurate într-un ambient turistic armonios, degajat și relaxant, un raport atractiv ofertă-preț (a se ține seama de prețurile practicate pentru o ofertă similară în alte țări, compararea cu aceasta fiind la îndemâna turiștilor străini), receptivitate și disponibilitate maximă față de cerințele, sugestiile și eventualele reclamații ale turiștilor, posibilitatea de a comunica facil cu personalul unităților turistice (fiind necesar ca acesta să cunoască cel puțin o limbă de circulație internațională. Totodată, se mai recomandă ca în cazul unei cereri consistente dintr-o anumită țară, promotorii să asigure comunicarea în limba țării respective).

CAP. 5. MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI

Operațiunea de monitorizare riguroasă a implementării strategiei este o condiție *sine qua non* a realizării dezideratelor propuse. Ea trebuie efectuată atât pe parcursul derulării activităților de transpunere în practică a măsurilor și soluțiilor aferente obiectivelor specifice, prin **rapoarte bianuale** și **anuale**, cât mai ales la sfârșitul etapei de referință, prin **raportul final**, care va conține sinteza operațiunilor îndeplinite și modul de realizare a obiectivului strategic general. Rolul monitorizării nu se reduce la constatarea gradului de îndeplinire a sarcinilor strategice în diferitele etape temporale, ci își asumă deopotrivă identificarea problemelor nou apărute și formularea de măsuri și soluții pentru surmontarea lor, inclusiv cele care au menirea de a completa sau revizui strategia în cauză.

Monitorizarea se va focaliza în principal pe modul și stadiile de realizare ale următorilor **indicatori de impact** :

- Numărul de turiști autohtoni înregistrați în perioada de referință (raportat la anul anterior elaborării strategiei – 2021)
- Numărul de turiști străini care au vizitat regiunea în aceeași perioadă
- Durata medie a sejurului pentru ambele categorii de vizitatori
- Quantumul cheltuielilor/turist
- Veniturile realizate din turism
- Capacitatea de cazare existentă
- Capacitatea de cazare folosită
- Numărul locurilor de muncă din domeniu (la o medie de 13 turiști/1 loc de muncă)
- Număr de baze turistice noi (pensiuni, hoteluri, moteluri, campinguri, cabane)
- Număr de stațiuni noi omologate
- Număr de obiective turistice introduse în circuitele turistice
- Număr de proceduri de cură nou implementate
- Lungimea pârtiilor de schi date în exploatare
- Lungimea căilor de acces turistic modernizate (rutiere, feroviare)
- Ponderea turismului în PIB-ul regional

Considerăm oportun ca operațiunea de monitorizare a strategiei să fie efectuată de către reprezentanții beneficiarului cu calificare în domeniul turismului și cei ai instituției academice implicate în elaborarea documentației.

CAP. 6. SURSE DE FINANȚARE

Realizarea dezideratelor strategice propuse reclamă un aport financiar important, ce poate fi asigurat din următoarele surse:

1. **Fondurile Structurale și de Investiții Europene (FSIE)** aferente perioadei 2021-2027. Avem în vedere: Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul de Coeziune (FC), Fondul Social European Plus (FSE+), Fondul de Cooperare Teritorială Europeană (CTE), fondurile alocate altor programe europene etc.
2. **Fondurile alocate Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR)**
3. **Finanțări guvernamentale ale diverselor ministere și agenții;**
4. **Resursele bugetelor locale (consilii județene, primării)**
5. **Fonduri private**
6. **Finanțări mixte (parteneriate public-privat)**

CAP. 7. REZULTATE ALE IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI

Transpunerea în realitatea faptică a strategiei de față, atât privind contextul social, economic și geopolitic, cât și intervalul de timp scurt alocat, vor permite, obținerea următoarelor rezultate prognozate:

- Amenajarea și introducerea în exploatarea de profil a unor noi resurse naturale (ape termale, ape minerale, peșteri, domenii schiabile etc.);

- Analiza și evaluarea oportunităților de amenajare a unor obiective de mare impact atractiv, cu statut de „locomotivă” a turismului regional și național;

- Apariția de noi stațiuni turistice

- Reclassificarea, prin introducerea unui palier regional, a unor stațiuni locale de mare tradiție și potențial turistic;

- Inventarierea și evaluarea unor noi resurse turistice naturale și antropice;

- Estetizarea, prin amenajare adecvată, a spațiului public al stațiunilor din regiune;
- Reconstrucția și renovarea unor edificii de patrimoniu cu funcție turistică;
- Inițierea de structuri logistice destinate optimizării activităților turistice precum: centre de informare, incubatoare de afaceri, agenții turistice etc.
- Modernizarea dotărilor de agrement și cură din stațiunile și bazele turistice ale regiunii;
- Creșterea accesibilității prin modernizarea căilor de acces rutier, feroviar și aerian;
- Inițierea și dotarea adecvată a unor Infrastructuri destinate derulării turismului extrem, de evenimente
- Standard superior al calificării resursei umane
- Diversificarea și creșterea calitativă a ofertei
- Dublarea numărului de turiști (în raport cu ultimul an dinaintea pandemiei, 2019);
- Dublarea numărului locurilor de muncă din turism
- Creșterea ponderii turismului în PIB-ul regional.
- Aplicarea strategiei, în sensul realizării obiectivelor specifice propuse, va asigura nu numai competitivitatea Regiunii de Nord-Vest în raport cu celelalte regiuni de dezvoltare ale țării, ci și creșterea competitivității turismului românesc pe plan internațional.

Pentru aplicarea riguroasă a coordonatelor strategice menționate, constituirea în cadrul Agenției de Dezvoltare Regională Nord-Vest a unui mecanism de monitorizare și consultanță ar fi de bun augur.

În vederea cunoașterii obiectivelor sale de către actorii din domeniul economico-social și investițional interesați este necesară difuzarea conținutului său la toate instituțiile, asociațiile și organizațiile implicate în buna guvernare teritorială din regiune. Prezentarea pe site-ul Agenției trebuie completată cu reunirea periodică a reprezentanților autorităților locale (președinții consiliilor județene, primarii orașelor și comunelor, în primul rând) în work-shop-uri de informare și detaliere a oportunităților de implicare în dezvoltarea turismului din entitățile administrative pe care le gestionează.

BIBLIOGRAFIE

x x x , (2018) *Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului, 2019-2030*, vol. 2, București.

x x x, *Planul Național de Redresare și Reziliență*, P. IV, Coeziunea socială și teritorială, C11. Turism și cultură.

x x x, *Programul Operațional Regional Nord-Vest, 2021-2027*, P. 7. O regiune atractivă.

x x x, *Planul de Dezvoltare al Regiunii Nord-Vest, 2021-2027*.

X X X (2019), Proiect nr. 18/27.05.2019 „*Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale Regiunii de Nord-Vest*”, Proiectant: UBB + Academia Română-Filiala Cluj-Napoca (subcontractant), Beneficiar: Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest.

xxx https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0033_RO.html (accesat 7.04.2022)

x x x Comisia pentru transport și turism a Parlamentului European (2020), Raport referitor la elaborarea unei strategii a UE pentru turismul sustenabil, (2020/2038(INI))

x x x https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0033_RO.html (accesat 7.04.2022)

x x x (2019), Proiect nr. 18/27.05.2019 „*Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale Regiunii de Nord-Vest*”, Proiectant: Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca și Academia Română-Filiala Cluj-Napoca (subcontractant), Beneficiar: Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest.

x x x <https://www.unwto.org/accessibility>

ANEXE

Anexa 1

LISTA DE PROIECTE PROPUSE PENTRU OBIECTIVELE SPECIFICE (CAPITOLUL 3)

Obiectiv specific 1

- Complex Agrement Termal în Beiuș, Bihor
- Aquapark, wellness, turism medical în Borșa, Maramureș
- Centru Balnear în Carei, Satu Mare
- Centru SPA în Sângeorz Băi, Bistrița-Năsăud
- Centru social - ape termale, hidroterapie etc. în Marghita, Bihor
- Grădina Termală Ioșia, Oradea, Bihor
- Aquapark, Centru Curativ în Săcueni, Bihor
- Complex acvatic în Salonta, Bihor
- Centru balnear cu apă termală în Valea lui Mihai, Bihor
- Băi Sărate în Gherla, Cluj
- Băile Băița, Gherla, Cluj
- Bază tratament în Târgu Lăpuș, Maramureș (construirea unei baze de tratament utilizând apa geotermală din localitatea Borcut)
- Centru SPA în Vișeu de Sus, Maramureș
- Ștrand termal în Șimleu Silvaniei, Sălaj (clădire relaxare – recreere, masaj, saună, bazin interior)
- Aquapark - Stațiune balneară, Beltiug, Satu Mare
- Amenajarea unui ștrand și a unei baze de agrement și tratament în Satu Mare
- Bază de tratament cu apă geotermală „Therme Transilvania” Tășnad, Satu Mare (bază de tratament și zonă de agrement; înglobare nou foraj de exploatare geotermal - infrastructură turistică; zonă de camping)
- Zonă turistică (ștrand) în Tășnad, Satu Mare (infrastructura de utilități - drum nou, transport apă, canalizare; dezvoltare nucleu actual al ștrandului + intubare Valea Cehalului)

- Bazine cu apă sărată și cu apă dulce în Beclean, Bistrița-Năsăud (bazin înot cu apă sărată, utilități pentru funcționare, tobogane la Figa, parc de divertisment, tiroliene - zonă de aventură, ATV - echipamente electrice (trotinete, scutere etc.), amenajare spațiu joacă pentru copii, iluminat, hidrobiciclete, bărcuțe, ponton, trotuare - acces, cinema în aer liber, zonă de sport, zona de umbrele, baldachine; acces spre zona de stațiune, realizare acces spre stațiune balneară de interes local, utilități, alei, zonă de acces în apropierea viitoarei Grădini urbane; zonă de campare lângă Figa)

- Amenajare bază turistică Borcut, Târlisua, Bistrița-Năsăud
- Centru balnear în Jucu, Cluj
- Centru de tineret - lângă lacul orașului Ștei, Bihor (un foraj pentru apă termală pentru un bazin de înot, sală de evenimente, sală de bowling, teatru de vară, amenajare loc de joacă copii, parc de aventură, cursuri de înot, evenimente școlare și extrașcolare, sală de relaxare, hidroterapie, kinetoterapie, electroterapie, parafină)

Obiectiv specific 2

- Analiza oportunităților de înființare a „Dracula Park” în Pasul Tihuța, Bistrița-Năsăud
- Bază de agrement în Baia Mare, Maramureș
- Aquapark în Baia Sprie, Maramureș
- Aquapark în Carei, Satu Mare
- Bazin olimpic, Turda, Cluj
- Aquapark, Turda, Cluj
- Aquapark pe teritoriul Dumbrăvița, Maramureș
- Modernizare și extindere Ștrand Codrișor, Bistrița, Bistrița-Năsăud
- Bază de agrement în zona terenurilor de fotbal, Bistrița, Bistrița-Năsăud
- Parc de aventură / Dino Parc în Săcueni, Bihor
- Parc de aventură în Sighetu Marmăției, Maramureș (realizarea unui centru de cățărare; sistem de tiroliană între doi versanți; realizarea unui circuit de bob prin pădure)
- Centru de agrement, Camping Muzeul Satului în Sighetu Marmăției, Maramureș
- Parc de aventură în Borșa, Maramureș

- *Alpine coaster* în Complexul Wonderland, Bistrița, Bistrița-Năsăud (realizarea unei instalații de vară, tip *alpine coaster*, în cadrul Complexului Sportiv Polivalent Unirea - va completa infrastructura existentă în cadrul acestui complex și va asigura utilizarea acestei infrastructuri și de către persoanele care doresc să desfășoare activități recreative și de divertisment, altele decât practicarea sporturilor de iarnă, și va duce la o creștere a atractivității zonei în perioada de vară)
- Bob de vară, bază de agrement, Negrești-Oaș, Satu Mare
- Parc de aventură în Salonta, Bihor
- Aquapark în Florești, Cluj

Obiectiv specific 3

- Realizarea de parteneriate între județele de pe teritoriul parcurilor naturale și naționale din regiune, inclusiv cu județe din afara regiunii (Suceava, Harghita și Alba), pentru modernizarea căilor de acces și omogenizarea cerințelor urbanistice din localitățile incluse în aceste parcuri și cele din imediata vecinătate
- Planificare și proiectare amenajări complexe în Cheile Galbenei (Bihor)
- Trasee turistice în Baia Sprie, Maramureș (marcare trasee turistice prin pădure, marcarea traseelor turistice de biciclete prin pădure, amenajare zone de belvedere)
- Valorificarea potențialului turistic minier și amenajare acces pietonal spre Lacul Albastru în Baia Sprie, Maramureș
- Turism în Sighetu Marmației, Maramureș (realizarea traseului montan, realizarea traseului velo - mountain bike, pavilioane tematice și stații de oprire, realizare puncte de belvedere: platforme/ turnuri, altele)
- Trasee turistice și ciclistice și zone de belvedere/odihnă în Borșa, Maramureș (în zone cu resurse naturale introduse în strategia regională de turism)
- Trasee turistice în Târgu Lăpuș, Maramureș (amenajarea unor puncte de belvedere și staționare pe parcursul traseelor turistice în punctele de percepție favorabilă a peisajelor și a patrimoniului construit)
- Puncte belvedere în Târgu Lăpuș, Maramureș (amenajarea de trasee turistice în ariile naturale protejate din Țara Lăpușului)

- Rețea de piste de biciclete pe Valea Ierului, Săcueni, Bihor
- Rețea de drumuri pentru dezvoltarea ecoturismului, agroturismului și valorificarea patrimoniului natural în Sângeorz Băi, Bistrița-Năsăud (puncte de belvedere, drum, piste de biciclete, cicloturism, zonă de recreere)
- Amenajare mal lac Nistru, Tăuții-Măgherăuș, Maramureș (camping, agrement, zonă de alimentație, acces, trasee turistice/poteci)
- Ștrand pe malul Someșului - traseu de caiace pe râu, Jibou, Sălaj
- Dezvoltarea din punct de vedere turistic a zonei Stufărișului de la Sic, Cluj (piste de biciclete în jurul resursei naturale, achiziție biciclete electrice și sistem de închiriere, realizare aplicație turistică pentru a îngloba și promova resursa naturală din punct de vedere turistic, zone de belvedere, zone de picnic, amenajare spații pentru rulote cu mâncare (food truck) - pregătire zonă pentru racordare la utilitățile necesare (electricitate, apă, canal etc.), amenajare zonă observație a animalelor din rezervație, plantare vegetație nouă în zona adiacentă și sisteme de întreținere pentru aceasta, realizarea unui platou verde înierbat pentru spectacole/evenimente culturale, fotolii pentru exterior, sistem de cinema în aer liber demontabil, clădire administrativă și grup sanitar)
- Reabilitarea centrelor de agrement și a taberelor școlare din Sângeorz-Băi (BN) și Șuncuiș (BH)

Obiectiv specific 4

- Studiu de oportunitate privind amenajarea Peșterii din Valea Firei (Humpleu)
- Studiu de oportunitate privind amenajarea Complexului carstic Cetățile Ponorului
- Studii preliminare privind includerea Peșterii Tăușoare în circuitul turistic
- Promovarea Peșterii Vadu Crișului
- Extinderea valorificării turistice a Peșterii Vântului

Obiectiv specific 5

- Întocmirea documentațiilor premergătoare amenajărilor propriu-zise (protocoale de colaborare, studii de fezabilitate, proiecte de amenajare) pentru interconectarea domeniilor schiabile Borșa și Vișeu

- Amenajare pârtie de schi Păltiniș-Dosul Porcului (Târlișua, Bistrița-Năsăud)

Obiectiv specific 6

- Amenajarea unor pavilioane de observare a faunei și a unor baze turistice de tip cabană destinate turismului cinegetic pe teritoriul fondurilor de vânătoare din regiune
- Amenajarea pentru pescuit de agrement a unor locații aferente lacurilor din Câmpia Transilvaniei, lacurilor de baraj din zonele montane și râurilor ce străbat regiunea
- Extinderea circuitului turistic în Salina Turda prin amenajarea Minei Iosif
- Deschiderea accesului turistic în Salina Ocna Dej

Obiectiv specific 6

- Elaborarea documentației referitoare la propunerea includerii Cimitirului Vesel de la Săpânța în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO
- Turism în Județul Bistrița-Năsăud: Traseul Sf. Ladislau din Bistrița, biserici săsești din Teaca și Vermeș (restaurare și eficiența energetică), inclusiv drumul de legătură dintre ele
- Circuit turistic în Județul Bistrița-Năsăud (cramele din zonă, drumul vinului, Mocănița Transilvaniei sectorul Teaca- castelul din Comlod)
- Castelul Bethlen, Beclean, Bistrița-Năsăud (reabilitare - construire Muzeul Sării, modernizare, reabilitare, dotare cu obiecte de artă specifice, exponate cu valoare muzeală, amenajare curte interioară, împrejmuire, iluminat arhitectural, includere Casa de Vânătoare)
- Muzeu arheologic în Târgu Lăpuș, Maramureș (realizarea unui muzeu arheologic în aer liber și realizarea de cercetări arheologice neinvazive la Obreja sau Eghereș)
- Calea ferată și reabilitarea traseului Mocănița - cale ferată forestieră îngustă „Valea Vaserului”, Vișeu de Sus, Maramureș
- Muzeu de Științe în clădirea primăriei, Marghita, Bihor
- Muzeul Castrului Roman Porolissum de la Moigrad, Sălaj (realizarea unui complex în aer liber care să nu interfereze cu castrul roman, un muzeu al sitului - construcții noi care adăpostesc vestigii, accesul spre castru, realizare teatru în aer liber/amfiteatru)
- Dezvoltarea turismului cu punctul central Castrul Roman din județul Sălaj (accesibilitate pentru Castrul Roman, parcare cu 300-400 locuri, piste de biciclete, zone de plimbare, templu, poarta)

- Castelul Beldy, Sălaj
- Reabilitare castel Teleki Comlod, Bistrița-Năsăud
- Clădirea Transilvania Corp A, Zalău, Sălaj
- Reabilitarea bisericilor, județul Satu Mare (trei biserici de lemn)
- Cetatea Fetei, Florești, Cluj
- Modernizare Sinagogă, Gherla, Cluj
- Modernizare Biserica Solomon, Gherla, Cluj
- Reabilitare Biserica Armenească, Gherla, Cluj
- Castel Pribilești, Maramureș
- Restaurare imobil Sinagogă, Seini, Maramureș
- Revitalizarea clădirii Cinematograf Mara (clădire monument istoric), Sighetu Marmăției, Maramureș (realizarea unui centru cultural pentru arte vizuale, foto - video - film - procesarea imaginii)
 - Reabilitare și dotare „Casa Muzeu Dr. Ioan Mihalyi de Apșa” (clădire monument istoric, componentă a Muzeului de Istorie), Sighetu Marmăției, Maramureș
 - Reabilitare clădire fostă prefectură, respectiv sediul fostei Asociații pentru Cultura Poporului Român din Maramureș cu Preparandia (clădiri monument istoric), Sighetu Marmăției, Maramureș (Obiectiv: mutarea Muzeului Etnografic)
 - Reabilitare Sala Studio (clădire monument istoric) Sighetu Marmăției, Maramureș (realizare centru multifuncțional cultural)
 - Clădiri monument istoric, Vișeu de Sus, Maramureș
 - Cetatea Bathory, Șimleu Silvaniei, Sălaj (reabilitare/restaurare corpuri de clădire existente, reabilitare/ restaurare ziduri exterioare, restaurare acces - clădire poartă, două turnuri, un singur bastion în rămășițe, descărcare de sarcină arheologică pe interior, iluminat ambiental arhitectural, mobilier urban, scenă mobilă pentru evenimente culturale, utilități, telecomunicații, înființare muzeu cu preabilitate pentru evenimente culturale)
 - Moară de apă în Valea lui Mihai, Bihor
 - Casa Sztancsek (Muzeul Minelor), Baia Sprie, Maramureș (reabilitare și mutare centru de servicii publice în clădire)

- Hub cultural și antreprenorial Zarda, Baia Sprie, Maramureș (reabilitare/modernizare clădire, dotare pentru centru cultural, dotare pentru hub antreprenorial)

- Muzeul de Artă Casa Vecsey, Satu Mare
- Muzeu de Istorie, Florești, Cluj
- Muzeul Țării Oașului - muzeu în aer liber, Negrești-Oaș, Satu Mare
- Restaurare Cetatea Ardud, Satu Mare (restaurarea cetate, circuit turistic pentru a lega monumentele istorice din zonă, amenajare exterioară, amenajarea traseelor subterane (pivnițe))

- Muzeul Municipal Beiuș, Bihor
- Amenajarea unui Muzeu Interactiv al Vinului în orașul Săcueni (BH)
- Biserica Centrală, Năsăud, Bistrița-Năsăud (complementaritate cu regenerarea din zona centrală)

- Crearea unei colaborări între muzee și alte instituții de cultură din regiune pentru introducerea unui sistem de ticketing care să permită emiterea de carduri cu valabilitate predefinită pentru accesul la unitățile din rețea

Obiectiv specific 8

- Includerea fermelor locale în activități turistice prin vizite organizate și/sau implicarea turiștilor în activități agricole ca formă de agrement
- Implicarea altor actori locali din spațiul rural prin organizarea de vizite pentru acei turiști care își doresc să interacționeze cu comunitatea locală în căutarea „spiritului locului”
- Amenajarea în fiecare comună a unui muzeu/colecție etnografică menite a conserva și expune valorile unice ale culturii noastre populare
- Circuit turistic oenologic în Județul Bistrița-Năsăud

Obiectiv specific 9

- Revitalizarea ansamblului monument istoric Cetățuia, Cluj-Napoca (CJ)

- Cetatea medievală Bistrița, inclusiv Turnul Dogarilor, Bistrița, Bistrița-Năsăud (conservarea și reabilitarea fostului zid de incintă al orașului este absolut necesară, acestea fiind într-o avansată stare de degradare)

- Re-înființare Teatru Municipal Bistrița, Bistrița-Năsăud (reabilitarea/restaurarea clădirii Cinematografului Omnia (23 August)

- Cetate, Oradea, Bihor (reabilitare / modernizare)

- Cazarma Hursarilor, Oradea, Bihor (reabilitare / modernizare)

- Catedrala Veche, Oradea, Bihor (reabilitare / modernizare)

- Catedrala Romano-Catolică (Coborârea Sfântului Duh), Oradea, Bihor (reabilitare / modernizare)

- Cinematograful Minerul, Baia Mare, Maramureș

- Castelul Pocol, Baia Mare, Maramureș

- Școala Petre Dulfu, Baia Mare, Maramureș

- Clădirea Minorităților, Baia Mare, Maramureș

- Casa Iancu de Hunedoara, Baia Mare, Maramureș

- Muzeul Județean de Istorie, Maramureș

- Muzeul de Etnografie, Maramureș

- Muzeul de Etnografie, pavilion expozițional, teatru de vară, Casa Albă de Maramureș

- Realizarea unei baze de agrement în arealul acumulării Firiza (MM)

- Realizarea de infrastructuri turistice recreative și curative în : Băile Someșeni, Băile Cojocna, Lacul Gilău pentru Cluj-Napoca; stațiunea Izvoarele pentru Baia Mare, lacul Sărățel pentru Bistrița etc.

Obiectiv specific 10

- Ruta strategică Turda Est, Cluj (legătura Centru-Aquapark pe partea nordică a Arieșului)

- Ruta strategică Salină-Băi-Oraș – Aquapark, Drumul Salinei, Turda, Cluj

- Ruta strategică Turda Vest, Cluj

- Accesibilitate Castru Roman Turda, Cluj

- Drumuri turistice / infrastructura de acces în Maramureș (DJ183C Băiuț – Botiza, 20 km, DJ183 Firiza – Izvoare, DN 18, 20 km, DN 18 Mogoșa – Șuitor – Căvnic, 20 km, DJ187B Poienile de Sub Munte - Vișeu de Sus, 20 km)
- Colibița, Bistrița-Năsăud (promenadă în jurul lacului, hidrobiciclete, iluminat, utilități, zonă de relaxare/petrecere a timpului liber prin activități specifice stațiunii montane, zonă de campare, bază de recuperare)
- Amenajarea, în locuri pitorești din apropierea căilor rutiere principale, a unor baze turistice destinate turismului de tranzit
- Crearea unui sistem de transport prietenos cu turiștii prin aplicații de transport în limbi internaționale, sistem de ticketing dedicat etc. în principalele destinații turistice din regiune
- Adaptarea căilor de acces și vizitare pentru cerințele speciale ale persoanelor cu dizabilități (rampe de acces, ghidaj/acces permis câinilor ghid pentru nevăzători etc.)
- Facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități și a seniorilor la activități turistice desfășurate la obiectivele și destinațiile majore din regiune prin elemente de signalistică corespunzătoare (ghiduri care pot fi descărcate de pe internet cu descrieri audio ale obiectivelor și activităților, personal care oferă ghidaj specializat – audio, limbajul semnelor etc.)
- Crearea de experiențe senzoriale pentru persoanele cu deficiențe de vedere (ex. grădini senzoriale în parcuri și grădini botanice, muzee dotate cu zone tactile, machete ale obiectivelor, ghidaj audio dedicat etc.)
- Realizarea de parteneriate între autoritățile locale și promotorii turismului pentru promovarea, la nivelul destinațiilor turistice, a unui turism accesibil și incluziv pentru toate categoriile de turiști
- Adăugarea de coduri QR pe elementele de signalistică turistică din regiune
- Crearea de aplicații pentru turism la nivelul destinațiilor turistice din regiune
- Crearea de aplicații pentru tururi virtuale ale obiectivelor turistice de top din regiune
- Parcul dendrologic și ansamblul Castel Karoly, Carei, Satu Mare (includere de sistem pentru holograme și soft pentru difuzarea elementelor istorice)

Obiectiv specific 11

- Stimularea dezvoltării fermelor agroturistice (zootehnice, legumicole, pomicole, viticole) pentru aprovizionarea unităților turistice cu produse locale, ecologice
- Constituirea de rețele locale de recepționare a produselor agricole din gospodăriile producătorilor individuali și distribuirea lor spre bazele turistice din regiune (pensiuni, hanuri, moteluri, hoteluri, restaurante)
- Înființarea de microîntreprinderi care să producă sau să comercializeze produse locale (inclusiv diferite echipamente) solicitate de turiști
- Implicarea unităților de producție locală artizanală în organizarea de ateliere și activități de familiarizare a turiștilor cu tehnici locale de gătit, meșteșuguri etc.
- Introducerea în circuitele turistice a unor obiective inedite aparținând patrimoniului industrial

Obiectiv specific 12

- Creșterea eficienței energetice a bazelor de turism (folosirea unor surse regenerabile de energie disponibile local, prin montarea de panouri solare, a altor mijloace de producere a energiei din surse regenerabile, echipamente eficiente energetic, folosirea iluminatului cu led, a iluminatului cu temporizare unde este oportun etc.)
- Realizarea de audituri la nivel de destinații turistice majore pentru eficientizarea consumurilor de energie, apă, alte resurse naturale (apă termală, nămoluri) etc.
- Adaptarea meniurilor restaurantelor din destinațiile turistice în funcție de prezența produselor locale, de sezon
- Promovarea folosirii produselor și serviciilor locale la nivelul destinațiilor turistice
- Promovarea colectării separate a deșeurilor la nivel de destinații turistice și baze de cazare (dotarea acestora cu recipiente de colectare selectivă a deșeurilor) ;
- Reducerea cantității de deșeuri generate la nivel de baze și destinații turistice, repararea și refolosirea bunurilor uzate, compostarea/digestia anaerobă a deșeurilor organice, colectarea eficientă pe fracții a deșeurilor etc.

- Existența unor opțiuni adresate turiștilor pentru reducerea consumului de apă și energie, reducerea risipei alimentare, reducerea cantității de deșeuri generate la nivelul bazelor de cazare
- Prelungirea funcționării bazelor de cazare prin utilizarea unor materiale de construcție durabile, realizarea reparațiilor și renovărilor cu frecvență optimă, mobilier modular și realizat din materiale reciclabile care să permită folosirea îndelungată etc.
- Folosirea hibridă și multiplă a spațiilor din destinațiile turistice (ex. hoteluri care pot funcționa și ca magazine sau birouri, festivaluri și alte evenimente turistice desfășurate în spații neconvenționale)
- Facilitarea accesului turiștilor la platforme de transport de tip car-sharing locale

Obiectiv specific 13

- Diversificarea specializărilor de nivel licență și/sau masterat ale universităților din Cluj-Napoca și Oradea (inclusiv ale extensiilor acestora din alte orașe ale regiunii) prin includerea unor noi certificări în acord cu nomenclatura COR (administrator hotel, agent de asistență turistică, manager destinație turistică, fizioterapeut, kinetoterapeut, reflexoterapeut, fizician medical etc.)
- Diversificarea specializărilor aferente turismului din liceele și școlile profesionale ale regiunii cu meserii incluse în COR precum: animator hotel, cabanier, cameristă hotel, recepționar hotel, barman, brutar, ghid (de turism sportiv, de turism montan, ghid turism ecvestru, speoturism, turism cultural) etc.
- Formarea angajaților unităților turistice de mici dimensiuni ca „ambasadori” ai locului, prezentând turiștilor opțiuni variate de petrecere a timpului în areal
- Instruirea angajaților din sectorul turistic în privința aplicării soluții specifice economiei circulare și a sustenabilității
- Fidelizarea personalului din turism prin asigurarea unui loc de muncă permanent și remunerare atractivă

EVALUAREA OFERTEI TURISTICE A UAT-URILOR REGIUNII DE NORD-VEST

Privită în ansamblul său, dezvoltarea turismului în profil teritorial este, înainte de orice, rezultatul implicării actorilor locali, a instituțiilor și autorităților locale. Entitățile administrativ-teritoriale locale, orașe sau comune, bine guvernate, cu preocupări asidue pentru valorificarea resurselor locale, inclusiv cele turistice, domină ierarhiile județene și regionale din domeniu.

Iată de ce este util și necesar ca acestea, dar și a alte instituții cu atribuții regionale și naționale să aibă acces la un instrument de lucru care să orienteze inițiativele spre acele UAT-uri cu perspective de dezvoltare a unui turism durabil, sustenabil, bazat pe resurse atractive naturale sau antropice consistente. În acest sens, ierarhizarea acestora pe trei paliere de interes: local, regional și național/internațional are scopul de-a reliefa prioritățile de intervenție în funcție de posibilitățile de implicare ale promotorilor. De asemenea, rezultatele analizei pot fi utilizate pentru repartitia echilibrată în teritoriu a inițiativelor, inclusiv a amenajărilor aferente unor noi stațiuni turistice.

Oferta turistică urbană

Potențialul turistic a fost detaliat analizat în cadrul proiectului „*Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice din Regiunea de Nord-Vest*” (2019) al cărui beneficiar este Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest. Ca urmare, în documentația de față ne vom focaliza asupra încadrării celor 43 de centre urbane, în funcție de valoarea potențialului turistic propriu, în cele trei categorii ierarhice relevante: de interes național, de interes regional și de interes local.

De subliniat că unele centre urbane precum Oradea, Turda, Sighetu Marmăției, Borșa, Beclean (Băile Figa), Vișeu de Sus, Baia Sprie (Mogoș), Sângeroz Băi, Carei, Tăuții Măgheruş, Cavnic, Negrești-Oaș Seini, Tășnad, Livada, Săcuieni și Ștei (aproape 40 % din totalul orașelor din Regiunea de Nord-Vest) și-au câștigat deja statutul de stațiune turistică, unele dintre ele, precum Sângeroz Băi, Borșa și Tășnad chiar pe cel de stațiune de interes național.

Tabel nr. 1. Clasificarea și ierarhizarea orașelor din Regiunea de Nord-Vest în funcție de potențialul turistic

Nr. crt.	Denumire	Județ	Indicatori valorici	Clasa
1	Cluj-Napoca	Cluj	167	A
2	Oradea	Bihor	149	A
3	Baia Mare	Maramureș	119	A
4	<i>Bistrița</i>	Bistrița Năsăud	99	B
5	<i>Satu Mare</i>	Satu Mare	98	B
6	<i>Turda</i>	Cluj	94	B
7	<i>Zalău</i>	Sălaj	82	B
8	<i>Sighetu Marmăției</i>	Maramureș	78	B
9	<i>Dej</i>	Cluj	75	B
10	<i>Borșa</i>	Maramureș	74	B
11	<i>Beclean</i>	Bistrița Năsăud	70	B
12	<i>Vișeu de Sus</i>	Maramureș	67	B
13	<i>Baia Sprie</i>	Maramureș	66	B
14	<i>Sângeorz Băi</i>	Bistrița Năsăud	66	B
15	<i>Gherla</i>	Cluj	66	B
16	<i>Carei</i>	Satu Mare	63	B
17	<i>Șimleu Silvaniei</i>	Sălaj	61	B
18	<i>Jibou</i>	Sălaj	60	B
19	<i>Tăuții Măgheruș</i>	Maramureș	57	C
20	<i>Beiuș</i>	Bihor	57	C
21	<i>Câmpia Turzii</i>	Cluj	56	C
22	<i>Cavnic</i>	Maramureș	54	C
23	<i>Târgu Lăpuș</i>	Maramureș	54	C
24	<i>Negrești Oaș</i>	Satu Mare	53	C
25	<i>Aleșd</i>	Bihor	52	C
26	<i>Năsăud</i>	Bistrița Năsăud	52	C
27	<i>Seini</i>	Maramureș	49	C
28	<i>Tășnad</i>	Satu Mare	48	C
29	<i>Cehu Silvaniei</i>	Sălaj	41	C
30	<i>Salonta</i>	Bihor	41	C
31	<i>Vaşcău</i>	Bihor	41	C
32	<i>Marghita</i>	Bihor	40	C
33	<i>Valea lui Mihai</i>	Bihor	40	C
34	<i>Șomcuta Mare</i>	Maramureș	40	C
35	<i>Huedin</i>	Cluj	40	C
36	<i>Săliște de Sus</i>	Maramureș	40	C
37	<i>Livada</i>	Satu Mare	39	C
38	<i>Dragomirești</i>	Maramureș	38	C
39	<i>Nucet</i>	Bihor	37	C
40	<i>Săcuieni</i>	Bihor	37	C
41	<i>Ștei</i>	Bihor	37	C
42	<i>Ulmeni</i>	Maramureș	37	C
43	<i>Ardud</i>	Satu Mare	30	C

Sursa: Proiect nr. 18/2019, cu completări

Astfel, evaluarea potențialului turistic urban din Regiunea de Nord-Vest a fost realizată prin prisma a patru criterii de maximă relevanță: prezența resurselor turistice naturale, a resurselor turistice antropice, a infrastructurilor turistice de bază (structuri de primire turistică cu o capacitatea de cazare optimă, amenajări și facilități recreative - inclusiv pentru SPA și wellness sau sporturi de iarnă) și a infrastructurilor de transport. Acest demers conturează o ierarhie valorică a orașelor sub aspect turistic, ceea ce le conferă atribute distincte în acțiunea de implementare a strategiei de dezvoltare. Se are, deci, în vedere o grupare a orașelor pe cele trei paliere de relevanță: național, regional și local, în vederea transformării lor în poli de gravitație turistică, dar și de disipare teritorială, corelată cu populația pe care o dețin, a cererii turistice în regiune.

Centre urbane cu potențial turistic de importanță națională/internațională

Rolul lor este definit, în primul rând, de potențialul turistic ridicat pe care-l dețin, de gradul avansat de valorificare a acestuia dar și de perspectivele imediate ale intervențiilor de amenajare a unor noi obiective de mare atractivitate (Tabel nr. 2).

Tabel nr. 2. Municipii cu potențial turistic de interes național/internațional

Nr. crt.	Municipiu	Județ	Sumă indicatori	Profil turistic
1	Cluj-Napoca	Cluj	167	Turism complex
2	Oradea	Bihor	149	Turism complex
3	Baia Mare	Maramureș	119	Turism complex

Centre urbane cu potențial de dezvoltare turistică de nivel regional

Sunt incluse în această categorie centre urbane reședințe de județ fără un fenomen turistic la fel de dezvoltat ca cele din categoria precedentă, alte orașe importante la nivel județean, precum și numeroase localități clasificate ca stațiuni turistice.

Tabel nr. 3. Orașe și municipii cu potențial turistic de interes regional

Nr. crt.	Oraș / municipiu	Județ	Sumă indicatori	Profil turistic
1	Bistrița	Bistrița Năsăud	99	<i>Cultural</i>
2	Satu Mare	Satu Mare	98	<i>Complex</i>
3	Turda	Cluj	94	<i>Complex</i>
4	Zalău	Sălaj	82	<i>Complex</i>
5	Sighetu Marmăției	Maramureș	78	<i>Complex</i>

6	Dej	Cluj	75	<i>Complex</i>
7	Borșa	Maramureș	74	<i>Complex</i>
8	Beclean	Bistrița Năsăud	70	<i>Complex</i>
9	Vișeu de Sus	Maramureș	67	<i>Complex</i>
10	Baia Sprie	Maramureș	66	<i>Complex</i>
11	Sângeorz Băi	Bistrița Năsăud	66	<i>Complex</i>
12	Gherla	Cluj	66	<i>Complex</i>
13	Carei	Satu Mare	63	<i>Complex</i>
14	Șimleu Silvaniei	Sălaj	61	<i>Complex</i>
15	Jibou	Sălaj	60	<i>Complex</i>

Sursa: Proiect nr. 18/2019, cu completări

Centre urbane cu vocație turistică locală

Alcătuiesc grupa cea mai numeroasă de entități urbane, alcătuită, fără excepție din orașe mici, unele recent declarate ca atare (Tabel nr. 4). Potențialul lor atractiv este constituit preponderent din obiective culturale (religioase, istorice, monumente), la care se adaugă valori peisagistice sau resurse hidro-termale și hidro-minerale. Beneficiază de prezența unor baze de cazare (hoteluri, pensiuni) și o conectivitate mai ridicată în cadrul sistemului teritorial. Polarizează, de regulă, așezări rurale, ceea ce le conferă valențe numeroase de practicare a turismului rural și agroturismului. Prin amplificarea dotărilor de practicare a unor tipuri sau forme de turism (curativ, recreativ, mixt) unele dintre ele se înscriu în categoria stațiunilor de interes național (Tășnad) sau tind spre statutul de stațiuni de interes regional (Cavnic).

Tabel nr. 4. Orașe și municipii cu potențial turistic de interes local

Nr. crt.	Oraș / municipiu	Județ	Sumă indicatori	Profil turistic
1	Tăuții Măgheruș	Maramureș	57	<i>Complex</i>
2	Beiuș	Bihor	57	<i>Complex</i>
3	Câmpia Turzii	Cluj	56	<i>Cultural, recreativ</i>
4	Cavnic	Maramureș	54	<i>Cultural, recreativ</i>
5	Târgu Lăpuș	Maramureș	54	<i>Cultural, religios</i>
6	Negrești Oaș	Satu Mare	53	<i>Complex</i>
7	Aleșd	Bihor	52	<i>Complex</i>
8	Năsăud	Bistrița Năsăud	52	<i>Cultural, tehnic</i>
9	Seini	Maramureș	49	<i>Cultural</i>
10	Tășnad	Satu Mare	48	<i>Complex</i>
11	Cehu Silvaniei	Sălaj	41	<i>Cultural, recreativ</i>
12	Salonta	Bihor	41	<i>Cultural, curativ</i>
13	Vășcău	Bihor	41	<i>Cultural, recreativ</i>
14	Marghita	Bihor	40	<i>Complex</i>
15	Valea lui Mihai	Bihor	40	<i>Complex</i>
16	Șomcuta Mare	Maramureș	40	<i>Cultural</i>

17	Huedin	Cluj	40	<i>Cultural, recreativ</i>
18	Săliște de Sus	Maramureș	40	<i>Cultural, rural</i>
19	Livada	Satu Mare	39	<i>Complex</i>
20	Dragomirești	Maramureș	38	<i>Complex</i>
21	Nucet	Bihor	37	<i>Recreativ</i>
22	Săcuieni	Bihor	37	<i>Complex</i>
23	Ștei	Bihor	37	<i>Cultural, recreativ</i>
24	Ulmeni	Maramureș	37	<i>Cultural, recreativ</i>
25	Ardud	Satu Mare	30	<i>Cultural</i>

Sursa: Proiect nr. 18/2019, cu completări

Oferta turistică rurală

Analiza ofertei rurale a Regiunii de Nord-Vest are la bază o evaluare multicriterială a comunelor din areal în funcție în primul rând de potențialul lor turistic natural, cultural sau pentru turism curativ. Astfel, la nivelul fiecărei comune au fost inventariate și cuantificate atât tipurile diferite de atracții conținute, cât și obiectivele de același tip, luând în considerare în permanență importanța obiectivelor analizate pe plan local, regional, național sau internațional. Evaluarea se bazează în primul rând pe prioritizarea resurselor realizate în cadrul studiului "Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale Regiunii de Nord-Vest", dar include și aspecte precum accesul către principalele atracții sau infrastructurile turistice (acolo unde acestea nu fuseseră incluse în evaluarea inițială a resurselor, s-a efectuat o evaluare paralelă, în termeni de potențial atractiv și de posibilități de punere în valoare a acestuia).

Oferta turistică rurală a regiunii urmărește trei direcții principale, în funcție de resursele conținute și de formele de turism determinate: oferta turistică bazată pe patrimoniul natural, care determină turism de tip natură și aventură, geoturism, ecoturism etc., oferta turistică bazată pe patrimoniul cultural, spiritual care determină turism cultural, rural sau turism religios etc. și oferta turistică bazată pe resursele curative, în principal pe apele minerale sau termale sau, unde e cazul pe factori micro-climatici specifici.

Pentru fiecare tip de ofertă turistică în parte a rezultat distribuția pe patru categorii a comunelor:

- **Clasa A** – comune cu potențial turistic foarte ridicat, unde se recomandă intervenții pentru punerea în valoare, în manieră sustenabilă și responsabilă a resurselor, dezvoltarea infrastructurilor și intensificarea promovării;

- **Clasa B** – comune cu potențial turistic ridicat, unde sunt încurajate investiții pentru diversificarea ofertei turistice și exploatarea inter-conectată a resurselor;
- **Clasa C** – comune cu potențial turistic mediu – scăzut, unde nu se susțin în această etapă de programare intervenții majore pentru dezvoltarea unor proiecte de amploare;
- **Clasa D** – comune cu potențial turistic scăzut, unde turismul nu poate reprezenta o prioritate.

Notăm faptul că aceste categorii au fost stabilite în mod distinct pentru fiecare dintre cele trei direcții, respectiv pentru oferta determinată de patrimoniul natural, cultural sau de resursele cu valențe curative. Întrucât distribuția teritorială a resurselor de un tip sau altul este neuniformă, de cele mai multe ori, o comună anume poate fi inclusă în clase diferite din cadrul evaluărilor. Acest lucru sporește însă acuratețea cu privire la încadrarea într-o categorie sau alta, și ușurința cu care pot fi folosite aceste evaluări.

Oferta recreativă rurală bazată pe patrimoniul peisagistic natural

Pentru a caracteriza oferta turistică a comunelor din Regiunea de Nord-Vest, din punct de vedere al ofertei pentru turism de tip natură și aventură, geoturism sau ecoturism, comunele au fost analizate, urmărindu-se principalele obiective ierarhizate și prioritizate în studiul "Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale Regiunii de Nord-Vest". Aceste obiective fuseseră inventariate și prioritizate în documentul menționat, folosind în multe cazuri indici de ierarhizare valorică stabiliți pe tipuri diferite de valori de referință. De aceea, pentru a putea evalua importanța prezenței unor geomorfosituri diferite (vârfuri, platouri, chei, defilee, peșteri sau alte tipuri de geomorfosituri), a unor resurse turistice hidrografice (cascade, râuri, izbucuri și lacuri), precum și a unor aspecte legate de peisajul natural sau ecologice (încadrarea unor areale în cadrul principalelor forme de conservare a ariilor naturale: rezervații, situri comunitare, parcuri naturale etc.) primul pas a constat în ponderarea valorilor acordate anterior. Ulterior, în analiză au fost inventariate și aspecte legate de infrastructurile turistice sau de accesul către comune.

Din punct de vedere al potențialului natural, au fost identificate cele patru categorii de comune cu câteva caracteristici clar conturate.

Comunele din Clasa A au un potențial turistic natural foarte ridicat, resursele conținute sunt abundente, de diferite tipuri (geomorfologice, hidrografice, ecologice) și cu diferite ranguri de importanță, unele comune cuprinzând inclusiv geomorfosituri cu relevanță pe scară internațională – dar care nu se bucură de vizibilitate turistică proporțională cu potențialul. În cazul acestor resurse se remarcă și diferite grade de accesibilitate, fiind astfel pretabile pentru diferite tipuri și forme de turism, de la vizitare simplă sau geoturism până la speoturism extrem. În cele două comune încadrate în această clasă, Pietroasa și Budureasa, recomandăm intervenții și investiții pentru punerea în valoare, în manieră durabilă și cât mai puțin invazivă a resurselor peisajului carstic de suprafață și subteran. Infrastructurile de cazare, de facilitare a accesului, precum și activitățile de promovare sunt neproporționale cu potențialul deosebit de ridicat, de aceea se recomandă acțiuni și pe aceste direcții.

Comunele din Clasa B au un potențial turistic natural ridicat, conțin resurse atractive numeroase, de categorii diferite, dar cu importanță preponderent regională sau națională. În aceste comune, potențialul de dezvoltare al fenomenului turistic în general nu are amploarea pe care o are în cazul comunelor din clasa A. În aceste areale sunt încurajate intervențiile pentru diversificarea ofertei turistice, pentru facilitarea accesului către resursele turistice (în multe cazuri deficitar), pentru realizarea unor infrastructuri moderne. Totodată, se recomandă conectarea resurselor situate în localități învecinate, pentru conturarea unei oferte turistice mai complexe, care să poată determina fluxuri turistice mai consistente.

Comunele din Clasa C au un potențial turistic natural modest, conținând resurse care nu sunt considerate în general ca fiind prioritare și nu pot determina un fenomen turistic de sine stătător. Referitor strict la exploatarea acestor resurse nu se susțin în această etapă intervenții majore. Cu toate acestea, în cazul în care unele dintre aceste comune se încadrează într-o clasă superioară a turismului cultural sau curativ, resursele naturale existente pot reprezenta un suport și un factor de diversificare a ofertei turistice pentru UAT-urile în cauză.

În Clasa D sunt încadrate comunele cu potențial turistic natural scăzut. În cazul acestora, în această etapă de planificare turismul nu poate reprezenta o prioritate pentru autoritățile județene sau regionale. La acest nivel se pot dezvolta proiecte turistice, vizând strict resurse de alt tip (culturale sau curative).

Tabel nr. 5. Comunele de clasă A și B din punctul de vedere al resurselor peisagistice în ordinea punctajelor acordate la evaluare

Nr. crt.	Comuna	Județul	Resurse turistice	Clasă
1	Pietroasa	Bihor	Relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Natural Apuseni (RONPA0004); - Rezervații științifice / naturale: Avenul din Hoanca Urzicarului (RONPA0077), Groapa Ruginoasă - Valea Seacă (RONPA0158), Pietrele Galbenei (RONPA0159), Piatra Bulzului (RONPA0160), Ghețarul Focul Viu (RONPA0161), Avenul Ghețarul Bortig (RONPA0162), Fâneța Izvoarelor Crișul Pietros (RONPA0165), Cetățile Ponorului (RONPA0166), Valea Galbenei (RONPA0167), Valea Sighiștelului (RONPA0168), Pietrele Boghii (RONPA0169), Săritoarea Bohodeiului (RONPA0170), Poiana Florilor (RONPA0172), Depresiunea Bălileasa (RONPA0174), Groapa de la Barsa (RONPA0175), Platoul carstic Lumea Pierdută (RONPA0177), Peștera Urșilor de la Chișcău (RONPA0186), Peștera Micula (RONPA0189), Vârful Cârliğați (RONPA0193); - Situl de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002); - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni – Vlădeasa (ROSPA0081).	A
2	Budureasa	Bihor	Relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Natural Apuseni (RONPA0004); - Rezervații: Vârful Buteasa (RONPA0163), Molhașurile din Valea Izbucelor (RONPA0164), Săritoarea Bohodeiului (RONPA0170), Cetatea Rădesei (RONPA0171), Platoul carstic Padiș (RONPA0173), Vârful Biserica Moșului (RONPA0176), Vârful Cârliğați (RONPA0193), Piatra Grăitoare din coasta de S-E a Brăieșei (RONPA0197), Valea ladei cu Syringa josichaea (RONPA0198), Peștera din Piatra Ponorului (RONPA0354), Molhașul Mare de la Izbuca (RONPA0357), Peștera Smeilor de la Onceasa (RONPA0849), Complexul carstic din Valea Ponorului (RONPA0860), Sistemul carstic Peștera Cerbului - Avenul cu Vacă (RONPA0861); - Situri de importanță comunitară: Apuseni (ROSCI0002), Buteasa (ROSCI0016), Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062), Ferice – Plai (ROSCI0084), Valea Iadului (ROSCI0262) - Aree de protecție specială avifaunistică: Munții Apuseni – Vlădeasa (ROSPA0081), Defileul Crișului Repede - Valea Iadului (ROSPA0115)	A
3	Mărgău	Cluj	Relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Natural Apuseni (RONPA0004); - Rezervații: Peștera Vârfurașu (RONPA0342), Peștera Mare din Valea Firii (RONPA0353), Peștera din Piatra Ponorului (RONPA0354), Complexul carstic din Valea Ponorului (RONPA0860); - Situl de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni – Vlădeasa (ROSPA0081)	A

4	Roșia	Bihor	Relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervații: Peștera Ciurului Ponor (RONPA0183), Peștera Ciurului Izbuc (RONPA0184), Peștera Vacii (RONPA0213), Peștera Gruieșului (RONPA0214), Peștera Farcu (RONPA0216); - Situl de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062) Alte geomorfosituri (inclusiv izbulul Roșiei)	B
5	Șuncuiuș	Bihor	Relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervații: Defileul Crișului Repede (RONPA0182), Peștera Vântului (RONPA0188); - Situl de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062) - Aria de protecție specială avifaunistică Defileul Crișului Repede - Valea Iadului (ROSPA0115) Alte geomorfosituri (inclusive izbulul Izbândiș)	B
6	Bistrița Bârgăului	Bistrița-Năsăud	Relief montan, Acumularea Colibița. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Național Călimani (RONPA0009) - Rezervații: Valea Repede (RONPA0231), Tăul Zânelor (RONPA0232), Cheile Bistriței Ardelene (RONPA0235), Stâncile Tătarului (RONPA0241) - Situri de importanță comunitară: Călimani – Gurghiu (ROSCI0019), Cușma (ROSCI0051) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Călimani (ROSPA0133)	B
7	Rebrișoara	Bistrița-Năsăud	Relief montan, relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005) - Aria protejată Peștera Tăușoare (RONPA0223) - Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002) - Situri de importanță comunitară: Munții Rodnei (ROSCI0125), Peștera Tăușoare (ROSCI0193), Someșul Mare Superior (ROSCI0232) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Rodnei (ROSPA0085)	B
8	Moisei	Maramureș	Relief montan, relief glaciar. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005); - Parcul Natural Munții Maramureșului (RONPA0930); - Rezervația naturală Pietrosul Mare (RONPA0580); - Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002); - Situri de importanță comunitară: Munții Maramureșului (ROSCI0124), Munții Rodnei (ROSCI0125), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSCI0264) - Aree de protecție specială avifaunistică: Munții Rodnei (ROSPA0085), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSPA0171)	B
9	Bulz	Bihor	Relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervația Peștera cu Apă din Valea Leșului (RONPA0187); - Situl de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062); - Aria de protecție specială avifaunistică Defileul Crișului Repede - Valea Iadului (ROSPA0115)	B

10	Bratca	Bihor	Relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervații și monumente ale naturii: Peștera cu Apă din Valea Leșului (RONPA0187), Calcarele cu hipuriți din Valea Crișului (RONPA0208) - Situri de importanță comunitară: Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062), Muntele Șes (ROSCI0322) - Aria de protecție specială avifaunistică Defileul Crișului Repede - Valea Iadului (ROSPA0115)	B
11	Șanț	Bistrița-Năsăud	Relief montan, forme carstice. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005); - Rezervații: Peștera din Valea Cobășelului (RONPA0236), Ineu Lala (RONPA0242); - Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002); - Situri de importanță comunitară Munții Rodnei (ROSCI0125); - Aree de protecție specială avifaunistică Munții Rodnei (ROSPA0085).	B
12	Săcel	Maramureș	Relief montan. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005); - Rezervații: Izvorul Bătrâna (RONPA0579), Peștera și izbulul Izvorul Albastru al Izei (RONPA0599); - Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002); - Situri de importanță comunitară: Munții Maramureșului (ROSCI0124), Munții Rodnei (ROSCI0125), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSCI0264); - Aree de protecție specială avifaunistică: Munții Rodnei (ROSPA0085), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSPA0171)	B
13	Rodna	Bistrița-Năsăud	Relief montan, relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005); - Rezervația Poiana cu narcise de pe masivul Saca (RONPA0226); - Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002) - Situl de importanță comunitară Munții Rodnei (ROSCI0125) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Rodnei (ROSPA0085)	B
14	Telciu	Bistrița-Năsăud	Relief montan, relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005); - Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002); - Situri de importanță comunitară: Munții Rodnei (ROSCI0125), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSCI0264); - Aree de protecție specială avifaunistică: Munții Rodnei (ROSPA0085), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSPA0171)	B
15	Repedea	Maramureș	Relief montan. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Natural Munții Maramureșului (RONPA0930) - Rezervații: Vârful Fărcău - Lacul Vinderelu - Vârful Mihailecu (RONPA0603), Poiana cu narcise Tomnatec – Sehleanu (RONPA0605) - Sit de importanță comunitară Munții Maramureșului (ROSCI0124) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Maramureșului (ROSPA0131)	B

16	Ocna Șugatag	Maramureș	Relief montan, complex lacustru Ocna Șugatag. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervații: Lacul Morărenilor (RONPA0585), Pădurea Crăiasa (RONPA0591), Cheile Tătarului (RONPA0595); - Situri de importanță comunitară: Gutâi - Creasta Cocoșului (ROSCI0089), Igriș (ROSCI0092) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Gutâi (ROSPA0134)	B
17	Desești	Maramureș	Relief montan. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervații și monumente ale naturii: Mlaștinile Vlășchinescu (RONPA0588), Creasta Cocoșului (RONPA0594), Cheile Tătarului (RONPA0595), Mlaștina Iezerul Mare (RONPA0607); - Situri de importanță comunitară: Gutâi - Creasta Cocoșului (ROSCI0089), Igriș (ROSCI0092); - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Gutâi (ROSPA0134)	B
18	Gilău	Cluj	Relief montan și acumulări lacustre. Include rezervația Cariera Corabia (RONPA0341)	B
19	Vadu Crișului	Bihor	Relief montan, relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervații: Defileul Crișului Repede (RONPA0182), Lentila 204 Brusturi – Cornet (RONPA0207) - Situri de importanță comunitară: Crișul Repede amonte de Oradea (ROSCI0050), Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062)	B
20	Romuli	Bistrița-Năsăud	Relief montan. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005) - Rezervația Zăvoaiele Borcutului (RONPA0222) - Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002) - Situri de importanță comunitară: Munții Rodnei (ROSCI0125), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSCI0264) Aria de protecție specială avifaunistică Munții Rodnei (ROSPA0085)	B
21	Poieni	Cluj	Acumularea Drăgan, peisaj montan. Face parte din diferite areale protejate: - Situl de importanță comunitară: Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062) - Aree de protecție specială avifaunistică: Munții Apuseni – Vlădeasa (ROSPA0081), Defileul Crișului Repede - Valea Iadului (ROSPA0115)	B
22	Dobrești	Bihor	Relief carstic, Acumularea Luncasprie. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervația Peștera Toplița (RONPA0217) - Situl de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062) Alte geomorfosituri, inclusiv Cheile Videi sau Platoul carstic Vida-Răcaș	B
23	Șoimi	Bihor	Izvoare, sectoare de defileu. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervații: Defileul Crișului Negru la Borz (RONPA0191), Dealul Păcău (RONPA0195)	B

			- Situri de importanță comunitară: Codru Moma (ROSCI0042), Crișul Negru (ROSCI0049), Defileul Crișului Negru (ROSCI0061)	
24	Băișoara	Cluj	Sporturi de iarnă, Peisaj montan. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Situri de importanță comunitară: Muntele Mare (ROSCI0119), Valea Ierii (ROSCI0263), Pajiștile de la Liteni – Săvădisla (ROSCI0427); - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Trascăului (ROSPA0087)	B
25	Mărișel	Cluj	Sporturi de iarnă, peisaj montan. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Natural Apuseni (RONPA0004) - Situl de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni – Vlădeasa (ROSPA0081)	B
26	Groșii Țibleșului	Maramureș	Peisaj montan. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervația Arcer - Țibleș – Bran (RONPA0602) - Situri de importanță comunitară: Valea Izei și Dealul Solovan (ROSCI0264), Groșii Țibleșului (ROSCI0411) - Aria de protecție specială avifaunistică: Valea Izei și Dealul Solovan (ROSPA0171)	B
27	Cărpinet	Bihor	Relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervații: Izbulul intermitent de la Călugări (RONPA0178), Avenul Câmpeneasa cu Izbulul Boiu (RONPA0181), - Situri de importanță comunitară: Platoul Vascău (ROSCI0200), Coridorul Munții Bihorului - Codru Moma (ROSCI0291)	B
28	Tureni	Cluj	Relief carstic, complex iazuri și helește. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervația Cheile Turenilor (RONPA0359) - Situri de importanță comunitară: Cheile Turenilor (ROSCI0034), Făgetul Clujului - Valea Morii (ROSCI0074) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Trascăului (ROSPA0087)	B
29	Remetea	Bihor	Include aria protejată Peștera Meziad (RONPA0210). Face parte din Situl de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062)	B
30	Săcuieu	Cluj	Relief montan. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Natural Apuseni (RONPA0004) - Rezervația naturală Peștera Vârfurașu (RONPA0342) - Situl de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni – Vlădeasa (ROSPA0081)	B
31	Sic	Cluj	Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervații: Lacul Știucilor (RONPA0349), Sic (RONPA0351) - Situl de importanță comunitară Lacul Știucilor - Sic - Puini – Bonțida (ROSCI0099) - Aria de protecție specială avifaunistică Bazinul Fizeșului (ROSPA0104)	B
32	Maieru	Bistrița-Năsăud	Relief montan. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005) - Rezervația Izvoarele Mihăieșei (RONPA0240) - Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002)	B

			- Situl de importanță comunitară Munții Rodnei (ROSCI0125) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Rodnei (ROSPA0085)	
33	Criștioru de Jos	Bihor	Relief Montan, până în partea superioară a Munților Bihor Face parte din diferite Situri de importanță comunitară: Platoul Vașcău (ROSCI0200), Valea Cepelor (ROSCI0260), Coridorul Munții Bihorului - Codru Moma (ROSCI0291), Munții Bihor (ROSCI0324)	B
34	Beliș	Cluj	Peisaj montan, Lacul Fântânele. Face parte din diferite areale protejate: - Parcul Natural Apuseni (RONPA0004) - Situl de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni – Vlădeasa (ROSPA0081)	B
35	Florești	Cluj	Acumulări lacustre. Face parte din două Situri de importanță comunitară: Făgetul Clujului - Valea Morii (ROSCI0074), Pădurea de stejar pufos de la Hoia (ROSCI0146)	B
36	Câmpani	Bihor	Relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Natural Apuseni (RONPA0004) - Rezervația Valea Sighiștelului (RONPA0168) - Situl de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni – Vlădeasa (ROSPA0081)	B
37	Căbești	Bihor	Relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervații: Peștera cu Apă din Valea Leșului (RONPA0187), Peștera Meziad (RONPA0210) - Situl de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062) - Aria de protecție specială avifaunistică Defileul Crișului Repede - Valea Iadului (ROSPA0115)	B
38	Lugașu de Jos	Bihor	Acumulări lacustre, relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervația naturală Gruicul Pietrii (RONPA0202) - Situri de importanță comunitară: Crișul Repede amonte de Oradea (ROSCI0050), Muntele Șes (ROSCI0322) - Aria de protecție specială avifaunistică Lacurile de acumulare de pe Crișul Repede (ROSPA0123)	B
39	Vârciorog	Bihor	Relief carstic (peșteri). Include arealul protejat Peștera Osoiu (RONPA0185) și face parte din Situl de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062)	B
40	Parva	Bistrița-Năsăud	Relief montan și alte geomorfosituri. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005) - Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002) - Situl de importanță comunitară Munții Rodnei (ROSCI0125) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Rodnei (ROSPA0085)	B
41	Fizeșu Gherlii	Cluj	Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervația Lacul Știucilor (RONPA0349) - Situl de importanță comunitară Lacul Știucilor - Sic - Puini – Bonțida (ROSCI0099)	B

			- Aria de protecție specială avifaunistică Bazinul Fizeșului (ROSPA0104)	
42	Râșca	Cluj	Lacul Fântânele, peisaj montan. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul Natural Apuseni (RONPA0004) - Situl de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni – Vlădeasa (ROSPA0081)	B
43	Ileanda	Sălaj	Relief carstic. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervația Pădurea "La Castani" (RONPA0709) - Situri de importanță comunitară: Peștera Măgurici (ROSCI0192) și Lozna (ROSCI0314) - Aria de protecție specială avifaunistică Cursul Mijlociu al Someșului (ROSPA0114)	B
44	Mihai Viteazu	Cluj	Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervația Cheile Turzii (RONPA0348) - Situl de importanță comunitară Cheile Turzii (ROSCI0035) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Trascăului (ROSPA0087)	B
45	Bălan	Sălaj	Include aria protejată Grădina Zmeilor (RONPA0699) și face parte din Situl de importanță comunitară Racâș – Hida (ROSCI0209)	B
46	Poienile de sub Munte	Maramureș	Relief montan. Face parte din/ include diferite areale protejate: - Parcul natural Munții Maramureșului (RONPA0930) - Situl de importanță comunitară Munții Maramureșului (ROSCI0124) - Aria de protecție specială avifaunistică Munții Maramureșului (ROSPA0131)	B
47	Tiha Bârgăului	Bistrița-Năsăud	Include aria protejată Piatra Fântânele (RONPA0228) și face parte din Situl de importanță comunitară Cușma (ROSCI0051)	B
48	Băiuț	Maramureș	Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervații: Peștera cu Oase (RONPA0584), Mlaștina Tăul Negru (RONPA0611) - Situl de importanță comunitară Codrii seculari de la Strâmbu – Băiuț (ROSCI0285)	B
49	Băbeni	Sălaj	Face parte din/ include diferite areale protejate: - Rezervații: Pietrele Moșu și Baba (RONPA0700), Stanii Clișului (RONPA0705) - Situl de importanță comunitară Lozna (ROSCI0314) - Aria de protecție specială avifaunistică Cursul Mijlociu al Someșului (ROSPA0114)	B
50	Târlișua	Bistrița-Năsăud	Relief montan	B

Tabel nr. 6. Comunele de clasă A și B din punctul de vedere al resurselor peisagistice în ordinea punctajelor acordate la evaluare

CLASA	JUDEȚUL	COMUNE
A	Bihor	Pietroasa, Budureasa
	Cluj	Mărgău

B	Bihor	Bratca, Bulz, Căbești, Câmpani, Cărpinet, Criștioru de Jos, Dobrești, Lugașu de Jos, Remetea, Roșia, Șoimi, Șuncuiuș, Vadu Crișului, Vârciorog
	Bistrița-Năsăud	Bistrița Bârgăului, Maieru, Parva, Rebrîșoara, Rodna, Romuli, Șanț, Târlîșua, Telciu, Tiha Bârgăului
	Cluj	Băișoara, Beliș, Fizeșu Gherlii, Florești, Gilău, Mărișel, Mihai Viteazu Poieni, Râșca, Săcuieu, Sic, Tureni
	Maramureș	Băiuț, Desești, Groșii Țibleșului, Moisei, Ocna Șugatag, Poienile de sub Munte, Repedea, Săcel
	Sălaj	Băbeni, Bălan, Ileanda
C	Bihor	Aștileu, Aușeu, Avram Iancu, Batăr, Borod, Borș, Buntești, Căpâlna, Cefa, Cherechiu, Ciumeghiu, Cociuba Mare, Copăcel, Curățele, Curtuișeni, Derna, Diosig, Drăgești, Finiș, Girișu de Criș, Hidișelu de Sus, Holod, Ineu, Lăzăreni, Lazuri de Beiuș, Lunca, Mădăraș, Măgești, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Pomezeu, Popești, Răbăgani, Roșiori, Săcădat, Sălacea, Sălard, Sânmartin, Sănnicolau Român, Sântandrei, Sârbi, Șimian, Spinoș, Suplacu de Barcău, Tămășeu, Târcaia, Tarcea, Țețchea, Tileagd, Tinca, Toboliu, Uileacu de Beiuș
	Bistrița-Năsăud	Braniștea, Budacu de Jos, Budești, Cetate, Chiuza, Ciceu Mihăiești, Dumitrița, Feldru, Galații Bistriței, Ilva Mare, Ilva Mică, Josenii Bârgăului, Lechința, Livezile, Lunca Ilvei, Măgura Ilvei, Mărișelu, Milaș, Monor, Nimigea, Petru Rares, Poiana Ilvei, Prundu Bargaului, Salva, Sânmihaiu de Câmpie, Șieu, Șieu-Măgheruș, Șieu-Odorhei, Silivașu de Câmpie, Șintereag, Teaca, Urmeniș, Uriu, Zagra
	Cluj	Aghireșu, Aiton, Apahida, Baci, Bonțida, Borșa, Căianu, Călărași, Călățele, Cămărașu, Căpușu Mare, Cătina, Ceanu Mare, Chinteni, Ciurila, Cojocna, Dăbâca, Feleacu, Geaca, Iara, Jucu, Luna, Măguri Răcătău, Mica, Mintiu Gherlii, Mociu, Moldovenești, Negreni, Pălatca, Panticeu, Petrești de Jos, Ploscoș, Sâncraiu, Săndulești, Sânpaul, Săvădisla, Suatu, Țaga, Valea Ierii, Viișoara, Vultureni
	Maramureș	Ardusat, Asuaju de Sus, Băița de sub Codru, Bârsana, Bistra, Bocicoiu Mare, Bogdan Vodă, Boiu Mare, Botiza, Budești, Călinești, Câmpulung de Tisa, Cicârlău, Coaș, Copalnic-Mănăstur, Coroieni, Dumbrăvița, Fărcașa, Gărdani, Giulești, Ieud, Lăpuș, Leordina, Mireșu Mare, Oncești Petrova, Poienile Izei, Recea, Remetea Chioarului, Remeți, Rona de Sus, Rozavlea, Ruscova, Sălsig, Săpânța, Sarasău, Satulung, Șieu, Șișești, Strâmtura, Vadu Izei, Valea Chioarului, Vima Mica, Vișeu de Jos
	Sălaj	Benesat, Bobota, Boghiș, Buciumi, Chieșd, Crasna, Cristolț, Halmășd, Hereclean, Hida, Ip, Letca, Lozna, Marca, Meseșeni de Jos, Năpradea, Nușfalău, Plopiș, Poiana Blenchii, Rus, Sâg, Sălățiș, Șamșud, Someș-Odorhei, Surduc, Treznea, Valcău de Jos, Vârșolț
	Satu Mare	Agriș, Andrid, Apa, Bârsău, Bixad, Călinești-Oaș, Căuaș, Certeze, Ciumești, Culciu, Dorolț, Foieni, Gherța Mică, Halmeu, Lazuri, Medieșu Aurit, Micula, Moftin, Odoreu, Orașu Nou, Păulești, Pir, Pișcolt, Pomi, Porumbesti, Santău, Sanislău, Tarna Mare, Tiream, Turț, Turulung, Urziceni, Vama, Vetis
D	Bihor	Abram, Abrămuț, Balc, Biharia, Boianu Mare, Brusturi, Buduslău, Ceica, Cetariu, Chișlaz, Ciuhoi, Drăgănești, Gepiu, Husasău de Tinca, Olcea, Pocola, Rieni, Sâmbăta, Șinteu, Tăuteu, Tulca, Viișoara
	Bistrița-Năsăud	Căianu Mic, Chiochiș, Ciceu - Giurgești, Coșbuc, Dumitra, Leșu, Matei, Miceștii de Câmpie, Negrilești, Nușeni, Rebra, Runcu Salvei, Șieuț, Spermezeu
	Cluj	Aluniș, Așchileu, Bobâlna, Buza, Cășeu, Cățcău, Chiulești, Ciucea, Cornești, Cuzdrioara, Frata, Gârbău, Iclod, Izvorul Crișului, Jichișu de Jos, Mănăstireni, Recea-Cristur, Sânmartin, Trittenii de Jos, Unguraș, Vad
	Maramureș	Ariniș, Băsești, Bicaz, Cernești, Coltău, Cupșeni, Groși, Oarța de Jos, Rona de Jos, Săcălășeni, Suci de Sus

	Sălaj	Agrij, Almașu, Bănișor, Bocșa, Camăr, Carastelec, Cizer, Coșeu, Creaca, Crișeni, Cuzăplac, Dobrin, Dragu, Fildu de Jos, Gâlgău, Gârbou, Horoatu Crasnei, Măeriște, Mirșid, Pericei, Românași, Sânmihaiu Almașului, Sărmășag, , Șimișina, Zalha, Zimbor
	Satu Mare	Acâș, Bătarci, Beltiug, Berveni, Bogdand, Botiz, Cămărzana, Cămin, Căpleni, Cehal, Craidorolț, Crucișor, Doba, Hodod, Homoroade, Petrești, Săcășeni, Săuca, Socond, Supur, Târșolt, Terebești, Vama, Valea Vinului, Viile Satu Mare

Pentru dezvoltarea turismului recreativ, a speoturismului și a geoturismului se remarcă potențialul crescut al comunelor din Județul Bihor, localizate în Munții Apuseni, și al comunelor din județele Maramureș și Bistrița-Năsăud suprapuse pe arealul munților Rodnei, Maramureșului și Țibleșului. În cadrul fiecărui areal se recomandă elaborarea unei oferte turistice complementare, cu încurajarea echitabilă și echilibrată a inițiativelor din teritoriu la nivelul UAT-urilor implicate. Mai mult, în arealul maramureșean al Munților Rodnei, trebuie avut în vedere faptul că oferta turistică cea mai consistentă o prezintă în continuare orașul Borșa, deci inițiativele pentru aceste tipuri de turism din comunele Moisei sau Săcel trebuie să aibă țină seama de acest lucru, aici propunându-se intervenții suport, complementare pentru cele din Borșa.

Comunele Pietroasa și Budureasa ar trebui să coopereze și să adopte direcții comune de dezvoltare a turismului din areal, datorită resurselor extrem de similare, localizate la distanțe foarte reduse unele de altele. Căile de acces rămân prioritare pentru intervenție iar situația cazărilor este în continuare deficitară. De asemenea, la nivel de UAT-uri, se încurajează cooperarea cu comuna Mărgău, din Județul Cluj, comună inclusă în clasa B. Datorită stării deplorabile de viabilitate a drumului de legătură Ic-Ponor - Padiș, obiectivele turistice din comunele amintite din Județul Bihor rămân neaccesibile (sau greu accesibile, cu vehicule 4x4) din direcția județului Cluj. În plus, obiectivele din comuna Mărgău, numeroase și importante, rămân izolate în conturarea unei oferte turistice zonale, concurente practic celei din Pietroasa-Budureasa. Recomandări de cooperare se adresează și factorilor interesați din comunele Roșia, Șuncuiș și Bulz din Munții Apuseni, sau comunelor Moisei, Șanț, Săcel, Maieru și Rodna cu teritorii suprapuse Munților Rodnei.

Oferta turistică rurală bazată pe patrimoniul cultural

Pentru identificarea ofertei turistice rurale de factură antropică am ponderat punctajele calculate pentru obiectivele cu potențial turistic (biserici, mănăstiri, conace și castele, cetăți,

castre romane, case memoriale, muzee și monumente de for public) în etapa 2019 a proiectului ADRNV. Totodată, am folosit numărul de pensiuni agroturistice (sursa datelor: INS, anul 2021) ca un indicator al ofertei rurale agroturistice. Au rezultat, astfel, patru grupe de comune cu potențial turistic variat.

Clasa A este formată din comune cu ofertă turistică culturală bogată situate în județul Maramureș. Aceste comune au atracții variate încununate de obiective de importanță internațională, așa cum sunt bisericile de lemn introduse în patrimoniul UNESCO sau Cimitirul Vesel din Săpânța. În majoritatea acestor comune și numărul pensiunilor agroturistice este mare, arătând orientarea spre exploatarea turistică a teritoriului și în ceea ce privește produsele gastronomice locale. Aceste obiective și comune au nevoie de promovare intensă care să ducă la creșterea numărului de turiști internaționali în zonă.

Clasa B cuprinde comune cu ofertă turistică culturală variată dar de importanță locală și regională, dar și comune cu câte un singur obiectiv turistic antropice de interes regional. Cel mai celebru exemplu pentru acest din urmă caz este comuna Fildu de Jos în care se găsește biserica de lemn „Pogorârea Sf. Duh”. Aceasta este un obiectiv recunoscut la nivel regional, este chiar reprezentat pe stema județului Sălaj, dar în comună nu se mai găsesc și alte obiective de interes împreună cu care să poată susține crearea unei destinații turistice la nivel comunal. Alte exemple de același fel sunt comuna Fizeșu Gherlii (CJ) unde se găsește Mănăstirea Nicula, comuna Bonțida, celebră datorită Castelului Banffy de pe teritoriul acesteia și a evenimentelor culturale pe care le găzduiește, Ciucea (CJ) cu ansamblul memorial Goga, etc. Tot în această categorie se înscriu comune cu o zestre turistică variată, dar fără obiective de nivel interanțional ca cele exemplificate în categoria A. Ilustrează cel mai bine acest tip de ofertă turistică rurală comunele: Bogdan Vodă (MM), Uriu (BN), Apa (SM), etc. Pentru comunele din categoria B se recomandă investiții pentru creșterea efectului turismului în cadrul economiei locale, și creșterea promovării în cadrul unor tururi/trasee tematice.

Clasa C – comune cu puține obiective turistice antropice, și acestea de interes local. Se încadrează în această clasă multe comune cu biserici de lemn din afara Maramureșului, valoroase per se din punct de vedere al patrimoniului cultural, dar care nu au suficientă putere de atracție pentru a atrage turiști de la nivel regional. Tot aici se clasifică comunele cu conace și mănăstiri de

importanță locală, sau comune cu case memoriale. Acestea pot reprezenta puncte intermediare din trasee turistice mai lungi, putându-se dezvolta ca elemente de suport pentru turismul din comune învecinate, mai bine dezvoltate, dar pentru acest lucru este nevoie de investiții în creșterea atractivității turistice a obiectivelor.

Clasa D cuprinde comune cu câte un obiectiv turistic de importanță locală, sau fără obiective turistice antropice inventariate. În aceste cazuri dezvoltarea turismului nu ar trebui să fie percepută ca o prioritate, decât în cazul existenței pe teritoriul acestor comune a altor tipuri de resurse (geomorfositori, zone naturale protejate, ape termale, etc.)

Tabel nr. 7. Comunele de clasă A și B din punct de vedere al patrimoniului turistic cultural în ordinea punctajelor acordate la evaluare

Nr. Crt.	Comuna	Județul	Resurse	Clasa
1	Șișești	Maramureș	biserici de lemn (dintre care două UNESCO), muzeu al satului	A
2	Budești	Maramureș	Biserici de lemn (dintre care una UNESCO)	A
3	Bârsana	Maramureș	Biserici de lemn (dintre care una UNESCO), mănăstirea Bârsana, muzeu școlar, zona agroturistică	
4	Ieud	Maramureș	Biserici de lemn (dintre care una UNESCO), casă muzeu, mănăstire	
5	Moisei	Maramureș	Mănăstirea Moisei (pelerinaj), monumentul Eroilor, casa memorială, zonă agroturistică	A
6	Săpânța	Maramureș	Cimitirul Vesel, casa memorială Ioan Stan Patras, mănăstirea Săpânța Peri, zonă agroturistică	A
7	Desești	Maramureș	Biserici de lemn (dintre care una UNESCO), schit, zonă agroturistică	A
8	Poenile Izei	Maramureș	Biserică de lemn UNESCO, zonă agroturistică	A
9	Sânmartin	Bihor	Biserică medievală, clădiri monument istoric, mănăstire	B
10	Hida	Sălaj	Biserici de lemn, mănăstire	B
11	Florești	Cluj	Biserici monument istoric, mănăstire, muzeu	B
12	Lechința	Bistrița-Năsăud	Biserici monument istoric (dintre care și de lemn), monument inclus în Ruta Sf. Ladislau	B
13	Fizeșu Gherlii	Cluj	Mănăstirea Nicula, biserică monument istoric	B
14	Călinești	Maramureș	Biserici de lemn, schit	B
15	Giulești	Maramureș	Biserici de lemn, muzeu	B
16	Apa	Satu Mare	Conace, mănăstire, biserică monument istoric, casa memorială Vasile Lucaciu	B
17	Săvădisla	Cluj	Biserică monument istoric, conac, Cetatea Liteni	B
18	Remetea Chioarului	Maramureș	Biserici de lemn, Cetatea Chioarului	B
19	Copalnic Mănăstur	Maramureș	Biserici de lemn, mănăstire, zonă agroturistică	B
20	Almașu	Sălaj	Biserici monument istoric, Cetatea Almașului, „Cetatea Ciorii” a lui Kos Karoly	B
21	Botiza	Maramureș	Biserică de lemn, mănăstire, zonă agroturistică, festival folcloric	B
22	Bogdan Vodă	Maramureș	Biserică de lemn, punct arheologic, muzeu, grup statuar	B

23	Șieu-Măgheruș	Bistrița-Năsăud	Castelul Bethlen din Arcalia, biserici monumente istorice	B
24	Șieu	Bistrița-Năsăud	Biserică monument istoric, conace	B
25	Uriu	Bistrița-Năsăud	Biserică monument istoric, conace, castrul roman Ilișua	B
26	Bobota	Sălaj	Biserică de lemn, mănăstire, complex cultural Șincai-Coposu	B
27	Sălard	Bihor	Biserică monument istoric, conac, fragment de cetate	B
28	Feleacu	Cluj	Mănăstirea Feleacu, biserică monument istoric	B
29	Tiha Bârgăului	Bistrița-Năsăud	Mănăstirea Piatra Fântânele, zonă agroturistică	B
30	Vadu Izei	Maramureș	Biserică de lemn, muzeu, zonă agroturistică	B
31	Medieșu Aurit	Satu Mare	Ruine castel, parc arheologic (cupatoare dacice)	B
32	Bonțida	Cluj	Castelele Banffy din Bonțida și Răscruți, evenimente culturale	B
33	Dragu	Sălaj	Conac, biserici de lemn, mănăstire	B
34	Zagra	Bistrița-Năsăud	Biserici de lemn, mănăstire	B
35	Ocna Șugatag	Maramureș	Zonă agroturistică, biserici monumente istorice, festival folcloric	B
36	Craidorolț	Satu Mare	Mănăstire, biserică de lemn, muzeu	B
37	Maieru	Bistrița-Năsăud	Biserică monument istoric, muzeu Liviu Rebreanu	B
38	Teaca	Bistrița-Năsăud	Biserici monumente istorice, biserică de lemn, mocănița Transilvaniei	B
39	Poieni	Cluj	Cetatea Bologa, zonă agroturistică	B
40	Mirșid	Sălaj	Castrul roman Porolissum, festival	B
41	Sâncraiu	Cluj	Zonă agroturistică, biserică monument istoric	B
42	Cărpinet	Bihor	Mănăstirea Izbuc (pelerinaje)	B
43	Dumitra	Bistrița-Năsăud	Biserici fortificate	B
44	Ciucea	Cluj	Casa memorială O. Goga, mănăstire	B
45	Lăpuș	Maramureș	Mănăstirea Ruoaia, biserică de lemn	B
46	Milaș	Bistrița-Năsăud	Biserică monument istoric, conac, mocănița Transilvană	B
47	Sălacea	Bihor	Conac, muzeu, pivnițe de vin	B
48	Bixad	Satu Mare	Mănăstirea Bixad (pelerinaje)	B
49	Livezile	Bistrița-Năsăud	Biserică monument istoric, muzeu	B
50	Acâș	Satu Mare	Biserică medievală	B

Tabel nr. 8. Categoriile de comune în funcție de oferta atractivă a potențialului antropic

CLASA	JUDEȚUL	COMUNE
A	Maramureș	Șișești, Budești, Moisei, Săpânța, Bârsana, Ieud, Desești, Poienile Izei.
B	Bihor	Sânmartin, Sălard, Cărpinet, Sălacea.
	Bistrița-Năsăud	Lechința, Șieu-Măgheruș, Șieu, Uriu, Tiha Bârgăului, Zagra, Maieru, Teaca, Dumitra, Livezile, Milaș.
	Cluj	Florești, Fizeșu Gherlii, Săvădisla, Feleacu, Bonțida, Poieni, Sâncraiu, Ciucea.
	Sălaj	Hida, Almașu, Bobota, Dragu, Mirșid.
	Maramureș	Călinești, Giulești, Remetea Chioarului, Copalnic Mănăstur, Botiza, Bogdan Vodă, Ocna Șugatag, Lăpuș, Vadu Izei.
	Satu Mare	Apa, Medieșu Aurit, Craidorolț, Bixad, Acâș.
C	Bihor	Aușeu, Tileagd, Rieni, Țețchea, Bunțești, Remetea, Finiș, Diosig, Biharea, Roșia, Budureasa, Cetariu, Hidișelu de Sus, Ineu, Drăgănești, Pomezeu, Abram, Bratca, Balc, Câmpani, Chișlaz, Pietroasa, Vadu Crișului, Popești, Sâmbăta, Lugașu de Jos, Bulz, Bătar, Ciurmeșiu, Șimian, Târcaia, Toboliu, Sântandrei, Tăuteu, Tinca, Tarcea, Sânicolau Român.
	Bistrița-Năsăud	Galații Bistriței, Spermezeu, Cetate, Nușeni, Rebra, Chiochiș, Rebrîșoara, Șintereag, Coșbuc, Căianu Mic, Budacu de Jos, Runcu Salvei, Silivașu de Câmpie, Prundu Bârgăului, Bistrița

		Bârgăului, Târlișua, Salva, Rodna, Șieu-Odorhei, Dumitrița, Matei, Petru-Rareș, Ilva Mare, Sânmihaiu de Câmpie, Urmeniș, Ciceu-Mihăiești, Josenii Bârgăului, Telciu, Feldru, Șanț, Parva.
	Cluj	Căpușu Mare, Mănăstireni, Gârbău, Luna, Aghireșu, Dăbâca, Negreni, Cățcău, Sic, Cășeu, Gilău, Băișoara, Izvoru Crișului, Suatu, Chiuiesti, Petrești de Jos, Așchileu, Cămărașu, Jucu, Mica, Mociu, Aluniș, Beliș, Mărgău, Vad, Măguri-Răcătău, Borșa, Mărișel, Mintiu Gherlii, Râșca, Sânpaul, Sânmărtin, Țaga, Baci, Iclod, Călățele, Ciurila, Frata, Mihai Viteazu, Săndulești, Tureni.
	Maramureș	Cupșeni, Rozavlea, Săcălășeni, Suciu de Sus, Coltău, Coroieni, Strâmtura, Rona de Sus, Petrova, Satulung, Sarasău, Valea Chioarului, Boiu Mare, Poienile de Sub Munte, Șieu, Rona de Jos, Oarța de Jos, Gărdani, Fărcașa, Coaș, Bicăz, Salsig, Asuaju de Sus, Bocicoiu Mare, Groși, Oncești, Săcel, Băsești, Vișeu de Jos.
	Sălaj	Creaca, Românași, Gâlgău, Someș-Odorhei, Zimbora, Bălan, Treznea, Năpradea, Nușfalău, Perice, Fildu de Jos, Buciumi, Sâg, Sărmășag, Cuzăplac, Horoatu Crasnei, Bocșa, Meseșeni de Jos, Rus, Sânmihaiu Almașului, Crasna, Măieriste, Sălățig, Chieșd, Coșeu, Hereclean, Surduc, Valcău de Jos, Plopiș, Letca, Ip, Marca, Gârbou, Ileanda, Boghiș.
	Satu Mare	Căuș, Hodod, Căpleni, Orașu Nou, Săcășeni, Certeze, Halmeu, Turulung, Valea Vinului, Bogdand, Socond, Viile Satu Mare, Odoreu, Pișcolt, Vetiș, Lazuri, Sanislău, Urziceni, Beltiug, Botiz, Moftin, Homorode, Petrești.
D	Bihor	Borod, Borș, Ceica, Curățele, Gepiu, Mădăraș, Nojorid, Oșorhei, Sârbi, Șuncuiuș, Suplacu de Barcău, Tămășeu, Vânciorog, Abrămuț, Aștileu, Avram Iancu, Boianu Mare, Brusturi, Buduslău, Căbești, Căpâlna, Cefa, Cherechiu, Ciuhoi, Cociuba Mare, Copăcel, Criștioru de Jos, Curtușeni, Derna, Dobrești, Drăgești, Girișu de Criș, Holod, Husasău de Tinca, Lăzăreni, Lazuri de Beiuș, Lunca, Măgești, Roșiori, Olcea, Paleu, Pocla, Răbăgani, Săcădat, Șinteu, Șoimi, Spinuș, Tulca, Uileacu de Beiuș, Valea lui Mihai, Vișoara.
	Bistrița-Năsăud	Chiuza, Lunca Ilvei, Poiana Ilvei, Romuli, Șieut, Budești, Braniștea, Dumbrăveni-Ciceu, Giurgești, Ilva Mică, Leșu, Măgura Ilvei, Mărișelu, Micești de Câmpie, Monor, Negrilești, Nimigea.
	Cluj	Apahida, Căianu, Călărași, Chinteni, Cojocna, Iara, Mintiu Gherlii, Recea Cristur, Săcuieu, Unguraș, Valea Ierii, Vultureni, Bobâlna, Ceanu Mare, Aiton, Cornești, Cuzdrioara, Geaca, Jichișu de Jos, Pălatca, Panticeu, Ploscoș, Trittenii de Jos, Vișoara.
	Maramureș	Băiuț, Bistra, Cicalău, Dumbrăvița, Groși Țibleșului, Mireșu Mare, Ruscova, Câmpulung la Tisa, Ardusat, Ariniș, Băița de sub Codru, Cernești, Remeți, Repede, Săliștea de Sus, Vima Mică.
	Sălaj	Agrij, Camar, Crișeni, Cristolț, Băbeni, Bănișor, Benesat, Carastelec, Cizer, Dobrin, Halmășd, Lozna, Poiana Blenchii, Șamșud, Șimișina, Vârșolț, Zalha.
	Satu Mare	Săuca, Tarna Mare, Vama, Agriș, Andrid, Bârsău, Bătarci, Berveni, Cămarzana, Cămin, Cehal, Ciumești, Crucișor, Culciu Mare, Doba, Dorolț, Foieni, Gherța Mică, Călinești-Oaș, Micula, Păulești, Pir, Pomi, Porumbesti, Santău, Supuru de Jos, Târșolț, Terebești, Tiream, Turț.

Oferta rurală bazată pe potențialul curativ

Evaluarea resurselor de ape minerale și termale din documentul "Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale Regiunii de Nord-Vest" a servit ca principal criteriu de evidențiere al comunelor care prezintă resurse de acest tip în Regiunea de Nord-Vest. Pentru a avea o imagine mai completă asupra a ceea ce comunele oferă

efectiv, am inclus în evaluare și bazele de cazare funcționale și alte infrastructuri turistice prezente la nivelul acestor UAT-uri.

În cadrul clasei A, cu ofertă turistică curativă foarte ridicată, au fost listate doar două comune: Sânmartin din Județul Bihor și Ocna Șugatag din Județul Maramureș. Remarcăm, însă, faptul că multe dintre locațiile cu ofertă turistică bine conturată sau potențial ridicat al apelor minerale și termale sunt, de fapt, situate în cadrul orașelor regiunii: Sângeorz-Băi, Borșa, Turda, Dej, Baia Sprie, etc. Totuși, în cele două comune indicate resursele curative sunt importante și infrastructurile turistice dezvoltate. Cu toate acestea, investițiile pentru ridicarea nivelului serviciilor oferite sunt în continuare necesare, mai ales în cazul localității Ocna-Șugatag.

Comunele din clasa B reprezintă locații unde se încurajează dezvoltarea a noi soluții de exploatare durabilă și sustenabilă a resurselor curative, ținând cont și de localizarea acestora în raport cu stațiunile deja consacrate.

Comunele din clasa C reprezintă locații unde apele minerale sau termale prezente pot reprezenta o resursă în plus, complementară pentru un eventual potențial turistic de altă natură (natural sau antropic), existent la nivelul acestor UAT-uri.

Tabel nr. 9. Comune cu potențial turistic curativ (ape minerale și termale)

Nr. crt.	Comuna	Județ	Clasa
1	Sânmartin	Bihor	A
2	Borș	Bihor	A
3	Ocna Șugatag	Maramureș	A
4	Mădăraș	Bihor	B
5	Tinca	Bihor	B
6	Budureasa	Bihor	B
7	Rodna	Bistrița-Năsăud	B
8	Târlisua	Bistrița-Năsăud	B
9	Șanț	Bistrița-Năsăud	B
10	Cojocna	Cluj	B
11	Mica	Cluj	B
12	Sic	Cluj	B
13	Băiuț	Maramureș	B
14	Botiza	Maramureș	B
15	Dragomirești	Maramureș	B
16	Ieud	Maramureș	B
17	Oncești	Maramureș	B
18	Rona de Sus	Maramureș	B
19	Săpânța	Maramureș	B
20	Stoiceni	Maramureș	B
21	Strâmtura	Maramureș	B
22	Șișești	Maramureș	B

23	Beltiug	Satu Mare	B
24	Căuaș	Satu Mare	B
25	Certeze	Satu Mare	B
26	Tarna Mare	Satu Mare	B
27	Turț	Satu Mare	B
28	Vama	Satu Mare	B
29	Boghiș	Sălaj	B
30	Bobota	Sălaj	B
31	Ip	Sălaj	B
32	Meseșenii de Jos	Sălaj	B
33	Oșorhei	Bihor	C
34	Răbăgani	Bihor	C
35	Sălard	Bihor	C
36	Tămășeu	Bihor	C
37	Chiuza	Bistrița-Năsăud	C
38	Crișeni	Sălaj	C
39	Măgura Ilvei	Bistrița-Năsăud	C
40	Maieru	Bistrița-Năsăud	C
41	Parva	Bistrița-Năsăud	C
42	Poiana Ilvei	Bistrița-Năsăud	C
43	Romuli	Bistrița-Năsăud	C
44	Aghireșu	Cluj	C
45	Dumbrăvița	Maramureș	C
46	Remeți	Maramureș	C
47	Bixad	Satu Mare	C
48	Chieșd	Sălaj	C
49	Marca	Sălaj	C
50	Șamșud	Sălaj	C

Din analiza celor trei componente ale potențialului turistic regional: peisagistică, culturală și curativă, a modului lor de distribuție în teritoriu, constatăm următoarele:

- Existența a numeroase UAT-uri unde componenta peisagistică se asociază celei curative. Avem în vedere comunele a căror moșie se desfășoară în aria montană a grupei nordice a Carpaților Orientali, compusă din munții Rodnei, Maramureșului, Oaș-Gutâi-Țibleș și Bârgău. Aici, peisajului montan spectaculos i se alătură resursele hidro-minerale ale „aureolei mofetice” a lanțului vulcanic nordic. Ca urmare, numeroase comune din județele Maramureș și Bistrița-Năsăud, relevă ***largi posibilități de dezvoltare a unui turism mixt, curativ-recreativ, competitiv;***
- În cazul UAT-urilor din județele Bihor, Satu Mare și, parțial, Sălaj, suprapuse teritorial rețelei de falii tectonice ale Câmpiei și Dealurilor de Vest, apare o ***componentă curativă hidro-termală importantă*** la care se adaugă frecvent resurse culturale consistente;

- Elementele peisagistice pitorești (abrupturi, peșteri, chei și defilee, lacuri, cascade, izbucuri, masive cu înălțimi de peste 1800 m pretabile amenajărilor pentru sporturi de iarnă etc.), acviferele cu ape termale și minerale extrem de numeroase la care se adaugă valori culturale de o mare diversitate asigură o bază sigură pentru afirmarea unui **turism rural durabil și sustenabil** în Regiunea de Nord-Vest.

Anexa 3

INFRASTRUCTURILE TURISTICE NODALE - STAȚIUNILE TURISTICE

Stațiunea turistică reprezintă entitatea etalon pentru nivelul de dezvoltare a turismului într-o regiune geografică dată. Acestea se constituie în puncte (centre) nodale ale sistemului turistic, profilul acestora indicând trăsăturile majore ale ofertei, dar și gradul de punere în valoare a resurselor atractive existente.

Conform clasificării naționale, Regiunea de Nord-Vest deține ambele categorii de stațiuni: ***de interes național și interes local.***

Stațiunile de interes național din regiune sunt: Băile Felix, Sângeorz Băi, Borșa, Ocna Șugatag, Tășnad și Centrul istoric - Coridorul Crișului Repede Oradea (Tabel nr. 10). Raportat la totalul localităților de acest tip din țară (53) și cele opt regiuni de dezvoltare, cele șase stațiuni ale regiunii se apropie de o medie convențională. Analiza comparativă a acestora cu stațiunile altor regiuni (Sud-Muntenia, Centru, Sud-Est) scoate în evidență cu pregnanță rangul lor inferior, stațiunile Poiana Brașov, Sinaia sau Mamaia neavând corespondent, ca mărime și dotare infrastructurală, în Regiunea de Nord-Vest. Faptul că lista stațiunilor turistice de interes național include un oraș mare al regiunii (Oradea), trei orașe mici (Borșa, Sângeorz Băi, Tășnad) și două comune (Sânmartin și Ocna Șugatag) demonstrează că factorul determinant al clasificării acestora este bogăția și calitatea resursei turistice exploatate și nu rangul demografic sau de dezvoltare al localităților.

În acest context, semnalăm faptul că județul Cluj, important bazin de emiterie a cererii turistice prin centrele sale urbane nu are nicio stațiune de rang național, deși potențialul său

turistic, natural și antropic este foarte consistent. Nu se identifică nici la nivelul județului Sălaj o astfel de entitate, fapt parțial explicabil prin lipsa unor obiective turistice de vârf.

Tabel nr. 10. Stațiuni de interes național

Nr.crt.	Stațiuni de interes național	Județ	Profil turistic
1	Băile Felix	Bihor	Curativ
2	Zona turistică Centrul istoric - Coridorul Crișului Repede Oradea	Bihor	Cultural
3	Sângeorz-Băi	Bistrița-Năsăud	Curativ
4	Borșa	Maramureș	Complex
5	Ocna Șugatag	Maramureș	Curativ
6	Tășnad	Satu Mare	Curativ

Sursa: Anexa nr 5 din 20.08.2021 la HG 852/2008, cu adăugiri

Stațiunile de interes local (Tabel nr. 11) sunt mult mai bine reprezentate, Regiunea de Nord-Vest incluzând 31 de astfel de entități, ceea ce reprezintă 33 % din totalul pe țară. Remarcăm, însă, disparități accentuate în ceea ce privește repartitia acestora, județele Bihor și Maramureș, de exemplu, detașându-se net în comparație cu județele Sălaj și Satu Mare.

Majoritatea stațiunilor de interes local sunt reprezentate de centre urbane mici și mijlocii precum Beiuș, Sighetu Marmației, Salonta, Ștei, Săcuieni, Beclean (Băile Figa), Gherla (Băile Băița), Turda (Băile Turda), Cavnic, Baia Sprie (Șuior), Tăuții Măgheruș, Vișeu de Sus, Carei sau Livada care, în intravilanul propriu sau în aria periurbană, și-au dezvoltat activități turistice.

De asemenea, menționăm faptul că unele localități rurale precum Borș, Mădăraș, Colibița, Rodna, Jucu, Ocna Dej, Bârsana, Botiza, Moisei, Oncești, Vama, Boghiș, Muntele Băișorii sunt incluse în lista stațiunilor de interes local.

În ciuda apartenenței celor de mai sus la categoria stațiunilor de importanță locală, analiza acestei categorii pune în evidență diferențele majore, cantitative și calitative, dintre stațiuni, Stâna de Vale sau Băile 1 Mai depășind net ca importanță și vizibilitate stațiuni precum Jucu, Botiza, Oncești sau Tăuții Măgheruș. Nevoia reclasificării este, sub acest aspect, imperioasă.

De asemenea, se evidențiază și numărul considerabil mai mare al stațiunilor cu profil curativ, în comparație cu cele destinate turismului recreativ sau mixt, demonstrând orientarea predilectă spre această formă de turism a ofertei turistice din Regiunea de Nord-Vest.

Tabel nr. 11. Stațiuni de interes local

Nr.crt.	Stațiuni de interes local	Județ	Profil turistic
1	1 Mai	Bihor	Curativ
2	Beiuș	Bihor	„
3	Zona turistică a comunei Borș	Bihor	„
4	Mădăraș	Bihor	„
5	Salonta	Bihor	„
6	Săcuieni	Bihor	„
7	Stâna de Vale	Bihor	Recreativ
8	Ștei	Bihor	Curativ
9	Zona de agrement Băile Figa - Beclean	Bistrița-Năsăud	Curativ
10	Colibița	Bistrița-Năsăud	Recreativ
11	Rodna	Bistrița-Năsăud	Complex
12	Băile Turda	Cluj	Curativ
13	Băile Băița	Cluj	„
14	Zona Fântânele	Cluj	Recreativ
15	Jucu	Cluj	Cultural
16	Zona Muntele Băișorii	Cluj	Recreativ
17	Zona Băile Ocna Dej	Cluj	Curativ
18	Bârsana	Maramureș	Cultural
19	Botiza	Maramureș	Cultural
20	Cavnic	Maramureș	Recreativ
21	Moisei	Maramureș	Complex
22	Oncești	Maramureș	„
23	Sighetu Marmăției	Maramureș	„
24	Zona Șuior - Baia Sprie	Maramureș	Recreativ
25	Tăuții Măgheruș	Maramureș	Curativ
26	Vișeu de Sus	Maramureș	Recreativ
27	Carei	Satu Mare	Cultural
28	Livada	Satu Mare	Curativ
30	Vama	Satu Mare	Cultural
31	Boghiș	Sălaj	Curativ

Sursa: *Anexa nr 5 din 20.08.2021 la HG 852/2008, cu adăugiri*

Alți indicatori, mai expresivi, pentru gradul de dezvoltare a turismului regional, sunt densitatea stațiunilor în teritoriu și raportarea acestora la numărul de locuitori. Astfel, sub aspectul frecvenței lor în spațiul regional, se constată un raport de 1 stațiune/900 km², iar în ceea ce privește numărul de locuitori ce revine unei stațiuni raportul este de 1 stațiune/69.000 persoane. Ambii indicatori pot fi optimizați prin creșterea numărului de stațiuni, dar îndeosebi prin amplificarea funcției lor turistice.

Propunem o nouă categorie, a **stațiunilor și amenajărilor de interes regional**, reprezentând un nivel intermediar de entități turistice funcționale, interpus între stațiunile de interes local și cele de interes național. Una dintre justificările acestei propuneri este micșorarea ecartului dintre stațiunile aflate la extremele ierarhiilor și facilitarea intervențiilor care depășesc posibilitățile comunităților locale și/sau interesul lor imediat. Acestea au o atractivitate superioară celor din categoria anterioară (stațiuni de interes local), bazinul de recepție al cererii turistice extinzându-se la nivelul întregii regiuni de dezvoltare și chiar depășind limitele acesteia. Astfel de entități pot fi selectate din categoria anterioară pe baza unor criterii precum tradiția practicării turismului, infrastructurile existente și locul câștigat în percepția cererii turistice ca destinație turistică. Avem în vedere printre altele, orașele Sighetu Marmăției, Beclean, Vișeu de Sus și Carei, al căror potențial turistic inventariat le nedreptățește prin clasarea în rândul stațiunilor de interes local, impunându-se includerea lor în habitatele turistice de anvergură regională.

Tabel nr. 12. Propuneri de clasificare ca stațiuni de interes regional

Nr.crt.	Stațiuni de interes regional	Județ	Profil turistic
1	1 Mai	Bihor	Curativ
2	Stâna de Vale	Bihor	Recreativ
3	Colibița	Bistrița-Năsăud	Recreativ
4	Băile Turda	Cluj	Curativ
5	Beliș-Fântânele	Cluj	Recreativ
6	Muntele Băișorii	Cluj	Recreativ
7	Cavnic	Maramureș	Recreativ
8	Negrești Oaș (Luna Șes)	Maramureș	Recreativ
9	Sighetu Marmăției	Maramureș	Cultural
10	Boghiș	Sălaj	Curativ

Noi stațiuni propuse

Creșterea numărului de stațiuni începând cu etapa 2021-2027 este absolut necesară pentru dezvoltarea turismului în Regiunea de Nord-Vest. Acest demers este impus de nevoia punerii în valoare a unor resurse turistice cu potențial de atractivitate major neexploitate încă, de necesitatea de a echilibra repartitia teritorială a stațiunilor turistice, de existența unor amenajări cu funcție turistică în diferite localități rurale și centre urbane în cazul cărora tranziția economică

post-decembristă a statuat turismul ca o ramură economică de perspectivă etc. Propunerile de stațiuni noi acoperă toate județele regiunii: Bihor (Padiș, Tinca, Marghita), Bistrița-Năsăud (Piatra-Fântânele, Târlșua), Cluj (Cojocna, Răchițele), Maramureș (Stoiceni, Dragomirești), Sălaj (Bizușa, Jibou, Simleu Silvaniei) și Satu Mare (Beltiug).

Tabel nr. 13. Propuneri de noi stațiuni

Nr. crt.	Numele stațiunii	Rangul stațiunii	Județ	Profil turistic
1	Padiș	Național	Bihor	Recreativ, ecoturism
2	Piatra Fântânele	Regional	Bistrița-Năsăud	Recreativ
3	Tinca	Local	Bihor	Curativ
4	Marghita	„	Bihor	„
5	Târlșua	„	Bistrița-Năsăud	Complex
6	Cojocna	„	Cluj	Curativ
7	Răchițele (Valea Stanciului)	„	Cluj	Recreativ
8	Stoiceni	„	Maramureș	Curativ
9	Dragomirești	„	Maramureș	Curativ
10	Bizușa	„	Sălaj	Curativ
11	Jibou	„	Sălaj	Complex
12	Șimleu Silvaniei	„	Sălaj	Complex
13	Beltiug	„	Satu Mare	Curativ

Ca argumente pentru propunerile sus-menționate, pot fi reținute:

1. Pentru stațiunea de interes național Padiș propunerea se sprijină pe patrimoniul turistic de excepție al Munților Apuseni – zona platoului Padiș și împrejurimile. Acest patrimoniu este alcătuit din numeroase chei, peșteri, avene, abrupturi, ponoare sau izbucuri, iar Cetățile Ponorului reprezintă un fenomen carstic de referință la nivel continental;

2. Piatra Fântânele (Tihuța) posedă deja numeroase elemente ale infrastructurii turistice (baze de cazare, pârtii, telescaun). Propunerea de localizare aici a **Dracula Park** poate excede, odată cu darea lui în exploatare, bariera îngustă a statutului de stațiune de interes local, devenind un sit turistic de importanță regională și, ulterior, de nivel național/internațional;

3. Localitățile Tinca, Marghita, Cojocna, Stoiceni, Bizușa, Dragomirești, Târlșua, Beltiug posedă, fiecare, surse atestate de ape termale și minerale a căror exploatare curativă poate fi mult intensificată. Pentru Târlșua și Dragomirești vecinătatea Munților Țibleș (1840 m altitudine) oferă largi posibilități de amenajare a infrastructurilor pentru sporturi de iarnă, precum și un fond cinegetic deosebit de bogat pentru turismul de nișă;

4. Orașul Jibou posedă trei obiective turistice importante: ape minerale bicarbonatate, Grădina botanică „Vasile Fati” și castelul Wesellenyi, atuuri consistente pentru un turism local de calitate;

5. Orașul Șimleul Silvaniei poate deveni un pol al turismului complex, apele termale din subasamentul locului și potențialul oenologic al Măgurii Șimleului (inclusiv cramele existente) conferindu-i sustenabilitate.

La sfârșitul etapei 2021-2027, ca urmare a dezvoltării infrastructurilor de primire, agrement și cură, previzionăm necesitatea reclasificării unor stațiuni de interes local (Stâna de Vale, Băile Turda, Muntele Băișorii) în stațiuni de rang național.

Pentru etapa de scurtă durată, imediată, problema majoră a tuturor stațiunilor turistice din regiune este **amenajarea și estetizarea spațiului public** aferent acestora conform standardelor unui habitat destinat agrementului, refacerii fizico-psihice și culturalizării. Uneori spațiul tipic al stațiunii în arealul dat apare ca un spațiu haotic, parazitat de dughene inestetice, fără parcuri, fără puncte de informare turistică, fără indicatoare orientative spre obiectivele stațiunii, fără iluminarea adecvată. Aspectul repulsiv al acestuia se răsfrânge negativ, la nivelul percepției turistului, și asupra elementelor atractive ale ofertei, diminuându-le valoarea percepută. Considerăm ca o intervenție de maximă urgență lansarea, pentru fiecare stațiune în parte, a unor proiecte pe această temă.

O altă coordonată a activităților turistice practicate în stațiunile de profil este cea a specializării lor accentuate. Se remarcă, însă, nevoia de **diversificare** a formelor de agrement și procedurilor de cură, a accentului pus, inclusiv la nivel gastronomic, pe obiceiurile și tradițiile locului. Doar în acest mod oferta va primi caracterul de inedit și autenticitate pe care majoritatea absolută a turiștilor îl caută. Șabloanele, chiar preluate după rețete de succes, generează monotonie, acel sentiment de „déjà vu, déjà connu”, ineficient pentru fidelizarea cererii turistice.

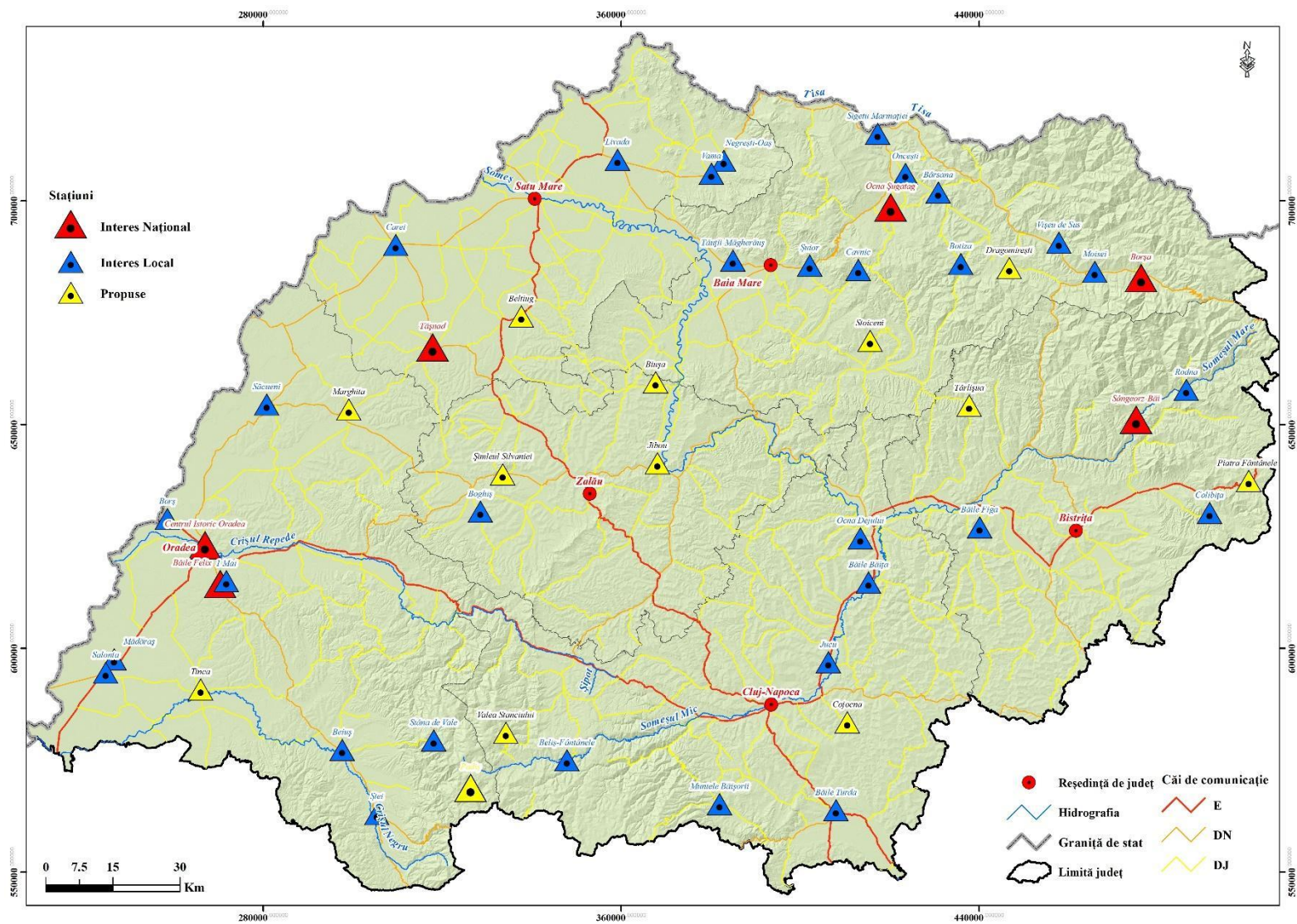

Fig. 1. Stațiunile turistice din regiunea de Nord-Vest

Circulația turistică

Rămâne indicatorul cel mai expresiv al „stării” turismului într-un teritoriu dat, într-o entitate sistemică de program cum este Regiunea de Nord-Vest. El redă cu fidelitate stadiul evolutiv atins, dar și competitivitatea și eficiența economică a turismului ca ramură economică.

Pentru Regiunea de Nord-Vest și strategia de față, deosebit de relevant, sub aspectul dinamicii fenomenului turistic, este **pragul** generat de declanșarea pandemiei de COVID 19, când are loc o diminuare drastică a circulației turistice interne și internaționale, în anul 2020 înregistrându-se un recul evident la ambele categorii ale fluxului de vizitatori, intern și extern. Raportat la anul precedent, ultimul dinaintea pandemiei, scăderea este cu 50,1 % la turiștii autohtoni și cu 83,5% la cei străini. Per total, scăderea este de circa 55,2 %.

Tabel nr. 14. Numărul de turiști sosiți în unitățile de cazare din Regiunea de Nord-Vest în intervalul 2018-2021 (Sursă date: INS)

Tipuri de turiști	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Români	1438422	1494798	746214	1176299
Străini	283307	271491	44944	88292
Total	1721729	1766289	791158	1264591

Corelată cu scăderea numărului de turiști în cei doi ani de referință, are loc diminuarea numărului de înnoptări, cu 51,8 la turiștii români și 83,4 la cei străini, per total cu 56,3 %.

Tabel nr. 15. Numărul de înnoptări în structurile de primire turistică din Regiunea de Nord-Vest în intervalul 2018-2021 (Sursă date: INS)

Tipuri de turiști	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Români	3052265	3246223	1565523	2439588
Străini	582468	545677	91469	181260
Total	3634733	3791900	1656992	2620848

Durata medie a sejurului rămâne însă relativ aceeași (2 zile în anul 2019 față de 2.04 zile în 2021), dovadă că pentru o anumită categorie de turiști pandemia nu a indus o reacție restrictivă.

Tabel nr. 16. Durata medie a sejurului în structuri de primire turistică din Regiunea de Nord-Vest în intervalul 2018-2021 (Sursa date: INS)

Tipuri de turiști	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Români	2,12	2,17	2,09	2,07
Străini	2,05	2	2,04	2,05
Total	2,1	2,15	2,09	2,07

Circulația turistică la nivelul județelor componente ale Regiunii, atestă valori superioare pentru Cluj și Bihor, o valoare mediană pentru Maramureș și mai modeste pentru Satu Mare, Bistrița-Năsăud și Sălaj.

Analiza comparativă în cei doi ani de referință, 2019 și 2020 atestă paralelismul evolutiv strâns cu cel înregistrat la nivelul Regiunii.

Tabel nr. 17. Numărul de turiști sosiți în unitățile de cazare din județele Regiunii de Nord-Vest la nivelul anului 2019 (Sursă date: INS)

JUDEȚ \ TURIȘTI	ROMÂNI	STRĂINI	TOTAL
Bihor	473291	67384	540675
Bistrița-Năsăud	102363	15749	118112
Cluj	534159	136401	670560
Maramureș	239847	36217	276064
Satu Mare	104204	10186	114390
Sălaj	40934	5554	46488

Tabel nr. 18. Numărul de turiști sosiți în unitățile de cazare din județele Regiunii de Nord-Vest la nivelul anului 2020 (Sursă date: INS)

JUDEȚ \ TURIȘTI	ROMÂNI	STRĂINI	TOTAL
Bihor	252436	12290	264726
Bistrița-Năsăud	53040	1844	54884
Cluj	235142	21254	256396
Maramureș	127424	5612	133036
Satu Mare	61673	2677	64350
Sălaj	16499	1267	17766

De subliniat, ca un element deosebit de important, trendul ascendent pe care circulația turistică îl relevă în anul 2021, în condiții de pandemie generalizată, ce se constituie într-o premisă favorabilă pentru revenirea ei la parametrii anteriori și relansării în perspectivă.

Tabel nr. 19. Numărul de turiști sosiți în unitățile de cazare din județele Regiunii de Nord-Vest la nivelul anului 2021 (Sursă date: INS)

JUDEȚ \ TURIȘTI	ROMÂNI	STRĂINI	TOTAL
Bihor	401161	23960	425121
Bistrița-Năsăud	77129	3107	80236
Cluj	364332	44413	408745
Maramureș	206976	9538	216514
Satu Mare	100138	5097	105235
Sălaj	26563	2177	28740

**LISTA OBIECTIVELOR CARE ÎNDEPLINESC CRITERIILE NECESARE INCLUDERII ÎN CADRUL
RUTELOR TURISTICE/CULTURALE ÎN VEDEREA REABILITĂRII/PROMOVĂRII ACESTORA**

Tabel nr. 20. *Lista obiectivelor din Regiunea Nord-Vest în funcție de rutele în care au fost incluse pentru finanțarea promovării/restaurării prin PNRR*

Nr. crt.	Denumire obiectiv	UAT	Județ	Rută turistică/culturală	Promovare	Restaurare
1	Castrul și vicusul militar Gilău	Gilău	Cluj	<i>Traseul castrelor romane</i>	x	
	Castrul roman de la Bologa	Poieni	Cluj	<i>Traseul castrelor romane</i>	x	reconstituire Poarta Praetoria
	Cetatea medievală timpurie de la Moldovenești, Castrum Turdavar (1075)	Moldovenești	Cluj	<i>Ruta cetăților</i>	x	
	Zidurile Cetății Oradea	Municipiul Oradea	Bihor	<i>Ruta cetăților</i>	x	Bastion Crăișor – etapa a IV-a
	Cetatea Hallstattiană din Dealul Simionului - Bălnaca	Șuncuiuș	Bihor	<i>Ruta cetăților</i>	x	
	Cetatea Bologa	Poieni	Cluj	<i>Ruta cetăților</i>	x	
	Biserica evanghelică Herina	Galații Bistriței	Bistrița-Năsăud	<i>Ruta bisericilor fortificate</i>	x	
	Ansamblul bisericii evanghelice Jelna	Budacu de Jos	Bistrița-Năsăud	<i>Ruta bisericilor fortificate</i>	x	
	Biserica de lemn „Sf. Prooroc Ilie” din Petriș	Cetate	Bistrița-Năsăud	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	
	Biserica de lemn „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din Beznea	Bratca	Bihor	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	
	Biserica de lemn din Tilecuș	Tileagd	Bihor	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	
	Biserica de lemn „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril” din Margine	Abram	Bihor	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	

	Biserica de lemn „Sf. Ioan Gură de Aur” din Dumbrăveni	Bunțești	Bihor	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	x
	Biserica de lemn de la Leurda, aflată în incinta Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud	Municipiul Bistrița	Bistrița-Năsăud	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	
	Biserica de lemn din Chiraleș		Bistrița-Năsăud	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	
	Biserica de lemn „Sf. Mucenic Dimitrie” din Suciu de Sus	Suciu de Sus	Maramureș	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	x
	Biserica de lemn „Sfinții Arhangheli” din Rogoz	Orașul Târgu Lăpuș	Maramureș	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	
	Castel Beldy din Jibou	Orașul Jibou	Sălaj	<i>Ruta castelelor</i>	x	x
	Conac Szentkereszty – Bethlen din Câmpia Turzii	Municipiul Câmpia Turzii	Cluj	<i>Ruta curiilor</i>	x	x
	Conacul Baranyi – Jakó din Mișca	Chișlaz	Bihor	<i>Ruta curiilor</i>	x	x
	Conacul Kováts		Satu Mare	<i>Ruta curiilor</i>	x	x
	Curia Szentmarjay din Pericei	Pericei	Sălaj	<i>Ruta curiilor</i>	x	
	Zidurile cetății Oradea – Bastion Aurit	Municipiul Oradea	Bihor	<i>Ruta Sfântului Ladislau</i>	x	
	Cetatea Biharia	Biharia	Bihor	<i>Ruta Sfântului Ladislau</i>	x	x
	Ansamblul abației din Sâniob	Sâniob	Bihor	<i>Ruta Sfântului Ladislau</i>	x	x
	Gospodării tradiționale în localitatea Izvoru Crișului	Izvoru Crișului	Cluj	<i>Ruta satelor cu arhitectură tradițională</i>	x	Se vor restaura 8 gospodării tradiționale
	Ruta gastronomică a Țării Silvaniei		Sălaj	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	
	Traseul gastronomic Țara Călatei		Cluj	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	
	Traseul gastronomic Țara Moților		Cluj	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	
	Țara Crișurilor – microregiune gastronomică		Bihor	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	
	Țara Beiușului – microregiune gastronomică		Bihor	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	

	Traseul gastronomiei tradiționale maramureșene: Țara Chioarului și Țara Codrului – „Maramureș, plai cu bucate din mălai”		Maramureș	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	
	Traseul gastronomiei tradiționale maramureșene: Țara Maramureșului și Țara Lăpușului – „Maramureș, plai cu bucate din mălai”		Maramureș	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	
	Regiunea gastronomică Poarta Transilvaniei Bistrița-Năsăud		Bistrița-Năsăud	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	

Sursa: Lista obiectivelor care îndeplinesc criteriile necesare includerii în cadrul rutelor turistice/culturale în vederea reabilitării/promovării acestora (Cf. Ordinilor comune ale Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, Ministerului Culturii și Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (din martie - aprilie 2022) privind aprobarea Listei obiectivelor care îndeplinesc criteriile necesare includerii în cadrul rutelor turistice/culturale, în vederea promovării acestora și privind aprobarea Listei obiectivelor care îndeplinesc criteriile necesare includerii în cadrul rutelor turistice/culturale, în vederea restaurării acestora.

Anexa 6

MODALITĂȚI DE ASIGURARE A RESURSEI UMANE CALIFICATE ÎN TURISM

Deoarece elementul motrice al întregului sistem turistic este omul, prin intermediul personalului calificat care deservește întreaga gamă de activități, de la cele administrative, la cele de facilitare și monitorizare activă a derulării actului turistic în sine, atenția acordată resursei umane implicată în domeniu devine de maximă importanță.

Pentru a beneficia de o resursă umană de calitate turismul trebuie să aibă în vedere trei aspecte fundamentale: formarea specialiștilor necesari, asigurarea unor condiții de muncă în conformitate cu standardele internaționale și motivarea personalului propriu. În analiza de față vom avea în vedere îndeosebi primul aspect, celelalte două intrând în atribuțiile, viziunea și posibilitățile fiecărui promotor al turismului în parte.

Analiza necesității formării resursei umane aferente serviciilor turistice în cadrul Regiunii de Nord-Vest pune în evidență existența unei structuri specifice de învățământ care poate satisface acest deziderat prin intermediul *instituțiilor de învățământ superior, a liceelor, școlilor profesionale și speciale, și a centrelor de formare profesională în domeniul turistic.*

Instituții de învățământ superior de stat și particulare

În cadrul Regiunii Nord-Vest cel mai înalt grad de calificare în domeniu îl oferă următoarele *instituții de învățământ superior de stat și particulare:*

1. Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (prin facultățile de Geografie, Istorie și Filosofie, Științe Economice și Gestiunea Afacerilor, Business, Educație Fizică și Sport, fiecare cu specializări potrivite domeniului turistic. Facultatea de Geografie deține și extensii universitare la Bistrița, Zalău și Sighetu Marmăției);

2. Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca (prin Facultatea de Horticultură);

3. Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca (Facultatea de Litere a Centrului Universitar Nord din Baia Mare);

4. Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir din Cluj-Napoca prin intermediul Facultății de Management Turistic și Comercial;

4. Universitatea de Vest Vasile Goldiș din Arad, prin extensiile sale: Facultatea de Științe Economice, Informatică și Inginerie (Baia Mare) și Facultatea de Științe Economice, Informatica și Inginerie (Satu Mare);

5. Universitatea din Oradea prin Facultatea de Geografie, Turism și Sport, Facultatea de Științe Economice, Facultatea de Protecția Mediului, Facultatea de Medicină și Farmacie;

6. Universitatea Creștină Partium prin Facultatea de Științe Economice și Sociale.

Universitățile sus-menționate, localizate în principalele centre urbane ale regiunii, asigură o paletă extrem de nuanțată de specializări profesionale în domeniul turismului, de la gestiunea economică a activităților turistice și managementul bazelor individualizate, complexelor și stațiunilor turistice, la specializări medicale pentru turismului curativ etc. Însă, trebuie menționat

caracterul pronunțat teoretic al multor discipline și importanță limitată acordată stagiile de practică în instituțiile de profil.

Tabel nr. 21. *Instituții de învățământ superior cu specializări aferente domeniului turistic*

Nr. crt.	Universitatea	Facultatea	Specializare licență	Specializare masterat	Extensie	Localitate	Județ
1	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca	Geografie	Geografia turismului (linii de studiu în limba română, limba maghiară și limba germană)	-	-	Cluj-Napoca	CJ
					Bistrița	Bistrița	BN
					Sighetu Marmăției	Sighetu Marmăției	MM
					Zalău	Zalău	SJ
				Turism și dezvoltare teritorială	-	Cluj-Napoca	CJ
				Amenajare și dezvoltare turistică	-	Cluj-Napoca	CJ
				Turism și amenajarea teritoriului	Sighetu Marmăției	Sighetu Marmăției	MM
		Facultatea de Istorie și Filosofie	Turism cultural (linii de studiu în limbile română și maghiară)	-	-	Cluj-Napoca	CJ
			-	Patrimoniu și turism cultural	-	Cluj-Napoca	CJ
		Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor	Economia Comerțului, Turismului și Serviciilor	-		Cluj-Napoca	CJ
			-	Administrarea afacerilor în turism, comerț și servicii		Cluj-Napoca	CJ
		Facultatea de Business	Administrarea Afacerilor în Servicii de Ospitalitate	-	-	Cluj-Napoca	CJ
			-	Management hotelier	-	Cluj-Napoca	CJ
				Administrarea afacerilor în ospitalitate și turism internațional	-	Cluj-Napoca	CJ
		Facultatea de Educație Fizică și Sport	-	Educație fizică și agrement în turism	-	Cluj-Napoca	CJ
			-	Turismul sportiv și agrementul din perspectiva ecodezvoltării	Bistrița	Bistrița	BN
			Kinetoterapie și motricitate specială	-	-	Cluj-Napoca	CJ

			-	Kinetoterapie în afecțiunile aparatului locomotor	-	Cluj-Napoca	CJ
2	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară, Cluj-Napoca	Facultatea de Horticultură	Inginerie și management în alimentație publică și agroturism	-	-	Cluj-Napoca	CJ
			Inginerie și management în industria turismului		-	Cluj-Napoca	CJ
			-	Management în dezvoltare rurală și agroturism	-	Cluj-Napoca	CJ
3	Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, Cluj-Napoca	Facultatea de Management Turistic și Comercial	Economia comerțului, turismului și serviciilor	-	Cluj-Napoca	Cluj-Napoca	CJ
			-	Managementul afacerilor în turism	Cluj-Napoca	Cluj-Napoca	CJ
4	Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, Arad	Facultatea de Științe Economice, Informatică și Inginerie - extensie	Geografia turismului	-	Baia-Mare	Baia-Mare	MM
		Facultatea de Științe Economice, Informatică și Inginerie - extensie	Inginerie și management în alimentație publică și agroturism	-	Satu Mare	Satu Mare	SM
5	Universitatea din Oradea	Facultatea de Geografie, Turism și Sport	Geografia turismului (linii de studiu în limbile română și engleză)	-	-	Oradea	BH
			-	Gestiune și amenajare turistică	-	Oradea	BH
			-	Tourism management and planning	-	Oradea	BH
			Kinetoterapie și motricitate specială	-	-	Oradea	BH
			-	Kinetoterapie în reeducare funcțională	-	Oradea	BH
		Facultatea de Științe Economice	Economia comerțului, turismului și serviciilor	-	-	Oradea	BH
			-	Economia și administrarea afacerilor în turism și industria ospitalității	-	Oradea	BH
			-	Managementul unităților de turism	-	Oradea	BH

		Facultatea de Protecția Mediului		și alimentație publică			
			Inginerie și management în alimentație publică și agroturism	-	-	Oradea	BH
		Facultatea de Medicină și Farmacie	Balneofiziokinetoterapie și Recuperare	-	-	Oradea	BH
6	Universitatea Creștină Partium	Facultatea de Științe Economice și Sociale	Economia comerțului, turismului și a serviciilor	-	-	Oradea	BH
			-	Administrarea afacerilor în turism	-	Oradea	BH
7	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	Facultatea de Litere	-	Etnoturism - etnologia și turismul cultural	Baia Mare	Baia Mare	MM
8	Universitatea de Medicină și Farmacie "Iuliu Hațieganu", Cluj-Napoca	Facultatea de Medicină	Balneofiziokinetoterapie și recuperare	-	-	Cluj-Napoca	CJ
			-	Tehnici și metode de reabilitare a pacienților cu boli reumatologice	-	Cluj-Napoca	CJ

Unități de învățământ preuniversitar

În domeniul turismului din Regiunea de Nord-Vest activează și 70 de instituții de învățământ preuniversitar, din categoria liceelor, școlilor profesionale etc..

În general, aceste unități pot introduce pe piața muncii personal cu o calificare medie specifică: ospătar, bucătar, cofetar-patisier, ghid, organizator banqueting etc. Nu se poate omite, însă, nici prezența unor specializări care asigură calificări mai generale (tehnician în turism, tehnician în hotelărie, lucrător hotelier etc.) care pot crea o oarecare confuzie în orientarea ulterioară a absolvenților pe piața muncii.

Numărul mare de unități școlare cu specializări în turism reflectă și interesul tinerilor pentru domeniu ce trebuie susținut prin programe educaționale adecvate, centrate pe specificul activității din turism, pe legătura permanentă dintre teorie și practică.

Semnalăm, de asemenea, slaba reprezentare a specializărilor medii din sfera turismului curativ, unde diversele proceduri de cură reclamă asistenți medicali cu o pregătire specifică.

Tabel nr. 22. Instituții de învățământ preuniversitar cu specializări aferente domeniului turistic

Nr. crt.	Denumire Liceu/Unitate de învățământ	Domeniul	Specializare/Calificare	Localitate	Județ
----------	--------------------------------------	----------	-------------------------	------------	-------

Învățământ liceal					
1	Liceul cu Program Sportiv	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Bistrița	BN
2	Liceul Tehnologic "Grigore Moisil"	Turism și alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Bistrița	BN
			Bucătar		
3	Liceul Economic Năsăud	Turism și alimentație	Tehnician în turism și alimentație	Năsăud	BN
4	Colegiul Economic "Partenie Cosma" Oradea	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Oradea	BH
			Organizator banqueting		
5	Colegiul Tehnic "Ioan Ciordaș" Beiuș	Turism și alimentație	Tehnician în gastronomie	Beiuș	BH
6	Colegiul Tehnic "Mihai Viteazul" Oradea	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Oradea	BH
7	Colegiul Tehnic "Traian Vuia" Oradea	Turism și alimentație	Tehnician în hotelărie (intensiv limba engleză)	Oradea	BH
8	Liceul Tehnologic "Felix" Sânmartin	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Sânmartin	BH
9	Liceul Tehnologic "Horea" Marghita	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Marghita	BH
10	Liceul Tehnologic Nr. 1 Șuncuiș	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Șuncuiș	BH
11	Liceul Tehnologic Nr. 1 Valea lui Mihai	Agricultură	Tehnician în agroturism	Valea lui Mihai	BH
12	Liceul Teologic Romano-Catolic "Szent Laszlo" Oradea	Turism și alimentație	Organizator banqueting	Oradea	BH
			Ghid turism religios catolic		
			Tehnician în gastronomie		
13	Colegiul de Servicii în Turism "Napoca" Cluj-Napoca	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Cluj-Napoca	CJ
			Organizator banqueting		
			Tehnician în hotelărie		
14	Colegiul Economic "Iulian Pop" Cluj-Napoca	Turism și alimentație	Tehnician în hotelărie	Cluj-Napoca	CJ
15	Colegiul Tehnic "Raluca Ripan" Cluj-Napoca	Turism și alimentație	Tehnician în gastronomie	Cluj-Napoca	CJ
16	Liceul Tehnologic Nr. 1 Cluj-Napoca	Turism și alimentație	Tehnician în gastronomie	Cluj-Napoca	CJ
17	Liceul Teoretic "Brassai Samuel" Cluj-Napoca	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Cluj-Napoca	CJ
18	Colegiul "Emil Negruțiu" Turda	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Turda	CJ
19	Liceul Tehnologic Gherla	Turism și alimentație	Tehnician în gastronomie	Gherla	CJ
20	Liceul Tehnologic "Virgil Madgearu" Cluj-Napoca	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Cluj-Napoca	CJ
21	Liceul Tehnologic UCECOM "Spiru Haret" Cluj-Napoca	Turism și alimentație	Organizator banqueting	Cluj-Napoca	CJ
22	Liceul Teoretic "Emil Racoviță" Baia Mare	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Baia Mare	MM

23	Colegiul Economic "Nicolae Titulescu" Baia Mare	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Baia Mare	MM
			Tehnician în gastronomie		
			Ospătar/ Bucătar		
24	Liceul Tehnologic Forestier Sighetu Marmației	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Sighetu Marmației	MM
25	Liceul Borșa	Servicii	Turism și alimentație	Borșa	MM
26	Liceul Teologic Romano-Catolic "Ham Janos" Satu Mare	Teologic	Ghid turism religios catolic	Satu Mare	SM
27	Colegiul Economic "Gheorghe Dragoș" Satu Mare	Turism și alimentație	Tehnician turism	Satu Mare	SM
28	Liceul Tehnologic "Voievodul Gelu" Zalău	Turism și alimentație	Organizator banqueting	Zalău	SJ
			Asistent de gestiune în unități de cazare și alimentație		
Învățământul profesional - 3 ani					
1	Școala Profesională "T. Morariu"	Turism și alimentație	Ospătar/Cofetar/Patiser	Salva	BN
2	Colegiul Tehnic "Alexandru Roman" Aleșd	Turism și alimentație	Bucătar	Aleșd	BH
3	Colegiul Tehnic "Ioan Ciordaș" Beiuș	Turism și alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Beiuș	BH
4	Liceul Tehnologic Nr. 1 Cadea	Turism și alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Cadea	BH
			Bucătar		
5	Liceul Tehnologic "Horea" Marghita	Turism și alimentație	Bucătar	Marghita	BH
			Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație		
6	Liceul Teoretic "Horvath Janos" Marghita	Turism și alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Marghita	BH
			Bucătar		
7	Liceul Tehnologic Nr. 1 Salonta	Turism și alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Salonta	BH
8	Liceul Tehnologic Nr. 1 Valea Lui Mihai	Turism și alimentație	Bucătar	Valea lui Mihai	BH
9	Liceul Tehnologic UCECOM "Spiru Haret" Cluj-Napoca	Turism și alimentație	Bucătar	Cluj-Napoca	CJ
10	Colegiul de Servicii în Turism "Napoca" Cluj-Napoca	Turism și alimentație	Lucrător hotelier	Cluj-Napoca	CJ
11	Colegiul Tehnic "Raluca Ripan" Cluj-Napoca	Turism și alimentație	Bucătar	Cluj-Napoca	CJ
			Cofetar-patiser		
12	Liceul Tehnologic Nr. 1 Cluj-Napoca	Turism și alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Cluj-Napoca	CJ
			Bucătar		
13	Liceul Tehnologic "Someș" Dej	Turism și alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Dej	CJ
14	Liceul Tehnologic Gherla	Turism și alimentație	Bucătar	Gherla	CJ

15	Liceul Tehnologic "Vlădeasa" Huedin	Turism și alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Huedin	CJ
			Bucătar		
16	Colegiul "Emil Negruțiu" Turda	Turism și alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Turda	CJ
			Bucătar		
17	Liceul Borșa	Alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Borșa	MM
18	Colegiul Economic "Nicolae Titulescu" Baia Mare	Alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Baia Mare	MM
		Alimentație	Bucătar		
19	Liceul Tehnologic "Marmația" Sighetu Marmației	Turism	Lucrător hotelier	Sighetu Marmației	MM
		Alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație		
20	Liceul Tehnologic Ocna Șugatag	Alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Ocna Șugatag	MM
21	Liceul Tehnologic "Octavian Goga" Rozavlea	Alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Rozavlea	MM
22	Liceul Tehnologic "Transilvania" Baia Mare	Alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Baia Mare	MM
23	Colegiul Economic "Gheorghe Dragoș" Satu Mare	Turism și alimentație	Bucătar	Satu Mare	SM
			Lucrător hotelier		
			Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație		
24	Liceul Tehnologic "Iuliu Maniu" Carei	Turism și alimentație	Bucătar	Carei	SM
			Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație		
25	Liceul Teologic Romano-Catolic "Ham Janos" Satu Mare	Turism și alimentație	Bucătar	Satu Mare	SM
			Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație		
26	Liceul Tehnologic "Voievodul Gelu" Zalău	Turism și alimentație (lb. maghiară)	Ospătar	Zalău	SJ
			Bucătar		
27	Liceul Tehnologic "Voievodul Gelu" Zalău	Turism și alimentație	Bucătar	Zalău	SJ
			Cofetar-patiser		
28	Liceul Tehnologic "Cserey-Goga" Crasna	Turism și alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Crasna	SJ
29	Liceul Tehnologic "Ioan Ossian" Șimleu Silvaniei	Turism și alimentație	Ospătar (chelner), vânzător în unități de alimentație	Șimleu Silvaniei	SJ
Nr. crt	Denumire unitate de învățământ	Domeniul	Specializare/Calificare	Localitate	Județ
Învățământ special					
1	Școala Profesională Specială "Sfânta Maria"	Turism și alimentație	Bucătar	Bistrița	BN
2	Liceul Tehnologic Special Nr. 1 Oradea	Turism și alimentație	Bucătar	Oradea	BH
			Cofetar-patiser		

3	Școala Profesională Specială "Samus" Cluj - Napoca	Turism și alimentație	Cofetar-patiser	Cluj-Napoca	CJ
4	Centrul Școlar de Educație Incluzivă din Baia Mare	Turism și alimentație	Turism	Baia Mare	MM
5	Centrul Școlar de Educație Incluzivă din Vișeu de Sus	Turism și alimentație	Ospătar, Vanzător în unități de alimentație	Vișeu de Sus	MM
Nr. crt	Denumire unitate de învățământ	Domeniul	Specializare/Calificare	Localitate	Județ
Învățământ dual					
1	Colegiul Economic "Partenie Cosma" Oradea	Turism și alimentație	Bucătar Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Oradea	BH
2	Colegiul Tehnic "Mihai Viteazul" Oradea	Turism și alimentație	Cofetar-patiser Bucătar Lucrător hotelier Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Oradea	BH
3	Colegiul Tehnic "Traian Vuia" Oradea	Turism și alimentație	Lucrător hotelier Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație Bucătar	Oradea	BH
4	Liceul Teologic Romano-Catolic "Szent Laszlo" Oradea	Turism și alimentație	Bucătar	Oradea	BH
5	Liceul Tehnologic Nr. 1 Valea lui Mihai	Turism și alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Valea lui Mihai	BH
6	Colegiul Tehnic "Raluca Ripan" Cluj-Napoca	Turism și alimentație	Cofetar-patiser	Cluj-Napoca	CJ
7	Liceul Teologic Reformat Cluj-Napoca	Turism și alimentație	Bucătar	Cluj-Napoca	CJ

Centre de formare profesională în domeniul turismului

Centrele de formare profesională în domeniul turismului oferă cursuri de mai scurtă durată care se adresează unui ecart de vârstă mai larg, asigurând procesul formativ al unei forțe de muncă corespunzător pregătite în domeniu. Prin profilele și specializările oferite aceste centre răspund nevoii sociale de educație continuă.

Tabel nr. 23. Centre acreditate de formare profesională de scurtă durată

Nr. crt.	Denumire	Specializare/Calificare	Oraș	Județ
1	Centrul de training pentru turism, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca	Agent de turism Ghid de turism Ghid național de turism (touropertor) Administrator pensiune turistică	Cluj-Napoca	CJ
2	Fundația APT International	Agent de Turism- Ghid	Cluj-Napoca Bistrița	CJ/BN/SJ/BH/ MM/SM

			Oradea Baia Mare Satu Mare Zalău	
		Tehnician în turism	Cluj-Napoca Bistrița Oradea Baia Mare Satu Mare Zalău	CJ/BN/SJ/BH/ MM/SM
		Lucrator în agroturism	Cluj-Napoca Bistrița Oradea Baia-Mare Satu Mare Zalău	CJ/BN/SJ/BH/ MM/SM
		Cameristă	Cluj-Napoca Bistrița Oradea Baia Mare Satu Mare Zalău	CJ/BN/SJ/BH/ MM/SM
		Ghid de turism ecvestru	Bistrița	BN
3	Centrul pentru Aarii Protejate și Dezvoltare Durabilă	Ghid turistic pentru peșteri amenajate	Oradea	BH
4	Academia OHMA	Administrație hotelieră Recepție și servicii conexe de cazare	Oradea	BH
5	Profesional Academy	Recepționar Cameristă	Oradea Satu Mare	BH/SM
6	Compartimentul de formare profesională al Camerei de Comerț și Industrie Bistrița	Administrator pensiune turistică Lucrător în gospodărie agroturistică	Bistrița	BN
7	ANTREC Bihor	Director agenție de turism Administrator pensiune turistică Director hotel Tehnician în hotelărie Agent de turism – ghid Cameristă	Oradea	BH

Analiza de față arată că la nivelul Regiunii de Nord-Vest funcționează un sistem educațional eficient, ierarhizat, cu niveluri formative bine dezvoltate (preuniversitar, universitar, educație continuă), care poate asigura o forță de muncă bine pregătită în domeniu.